

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Aktuelno

Autori: Blic

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 819

Naslov: POČELO OD USAID-a, A PUKLO NA PITANJU KOSOVA

Strana: 1,2

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Aktuelno

Autori: Blic

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 819

Naslov: POČELO OD USAID-a, A PUKLO NA PITANJU KOSOVA

Strana: 1,2

KAKO JE POCEPANA NARODNA STRANKA

Sve je počelo od USAID-a, a prelomilo se na pitanju Kosova

Izbor Donalda Trampa za predsednika SAD i zaustavljanje projekata USAID-a, Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Država, izazvalo je burne reakcije širom sveta. Dok je USAID bio aktivan, novac je usmeravan na različite programe i u Srbiji, mahom u državnom i nevladinom sektoru, ali i u političkim partijama.

BLIC

Prema dokumentu koji je došao u posed "Blica", USAID je sproveo projekat unutar Narodne stranke sa ciljem menjanja političkog pravca stranke prema pitanju Kosova i Metohije. Projekat je, na kraju, umesto promene usmerenja Narodne stranke, doveo do njenog cepanja i osnivanja Narodnog pokreta Srbije.

Zvanični podaci USAID-a pokazuju da je USAID u Srbiji pomogao ukupno sedam (neimenovanih) političkih partija i pokreta, sa skoro 1.200 predstavnika. U teoriji, radilo se u pomoći na planu "strateške komunikacije, političkih poruka, razvoja politike i organizacionih struktura, postavljanja osnove za odgovornost, povezivanja sa građanima i zastupanja njihovih interesa".

U praksi se to izgledalo malo drugačije. "Blic" je došao u posed dokumenta iz kojih se može zaključiti da je jedna od stranaka koja se našla na meti pomoći USAID-a bila Narodna stranka, na čijem čelu je u to vreme bio Vuk Jeremić.

Ovaj dokument je memorandum o aktivnostima USAID-a, Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) i Međunarodnog republikanskog instituta (IRI) usmerenim na "gurkanje" Narodne stranke da promeni svoj stav prema pitanju nezavisnosti Kosova i Metohije bliže stavovima zapadnih sila.

U dokumentu se, prema uvidima "Blica", detaljno objašnjava da je USAID, preko NDI i IRI, sproveo koordinisani projekat unutar Narodne stranke.

Sve aktivnosti su, kako se da zaključiti iz dokumenta, sprovedene planski kako bi se Narodna stranka odvrtila od politike protivljenja međunarodnim planovima za Kosovo i

postepeno usmerila ka prihvatanju rešenja koje zagovaraju zapadne velesile.

Akcije su bile podeljene u četiri faze.

FAZA 1

Prema navodima iz dokumenta, NDI je bio zadužen za uspostavljanje odnosa sa rukovodstvom Narodne stranke, kreirajući unutrašnju strukturu i plasirajući političke sugestije.

IRI je imao zadatak sprovođenja dubinskog skrininga članstva Narodne stranke, mapiranja ključnih pojedinaca i analiziranja internih odnosa unutar stranke.

NDI je sa rukovodstvom Narodne stranke delio istraživanja javnog mnjenja skrinirana od strane USAID-a. Ključna poruka istraživanja bila je da "Kosovo i Metohija nije tema koja zanima građane". Cilj je bio da Narodna stranka postepeno napusti svoje tadašnje i sadašnje stavove po ovom pitanju.

FAZA 2:

Po ulasku Narodne stranke u parlament, USAID je, prema ovom dokumentu, prešao na drugu fazu projekta, sa ciljem promene rukovodstva stranke

USAID JE U SRBIJI SPROVODIO PROJEKTE U UKUPNO SEDAM STRANAKA I POKRETA, SA SKORO 1.200 PREDSTAVNIKA

i usmeravanja njene politike u skladu sa rešenjem koje zagovaraju zapadne velesile.

USAID angažuje stručnjake iz Crne Gore (čije ime i prezime je precrtano crnom bojom u dokumentu) kako bi sproveo strategiju smenjivanja Vuka Jeremića i postavljanja alternativnog vodstva stranke.

Organizuju se fokus grupe u kojima se članovima stranke plasira narativ da bi Miroslav Miki Aleksić biraočkom telu bio poželjniji lider od Jeremića.

Pojedini članovi rukovodstva dobijaju informacije od zaposlenih u IRI da američka ambasada prekida kontakte sa Narodnom strankom, što destabilizuje situaciju unutar stranke.

FAZA 3:

Početkom 2023. godine, Narodna stranka zauzima stav protiv francusko-nemačkog plana za Kosovo i pokreće političku inicijativu u tom pravcu. Ova odluka, prema dokumentu u koji je "Blic" imao uvid, predstavlja prelomni trenutak projekta za USAID.

USAID angažuje osobu iz Srbije (čije ime i prezime je takođe precrtano crnom bojom u dokumentu), označenu u memorandumu kao "dugogodišnji operativac NDI", sa zadatkom da pruži podršku Aleksiću u pokušaju preuzimanja Narodne stranke.

Kada preuzimanje stranke ne uspeva, USAID menja taktiku i daje podršku osnivanju Narodnog pokreta Srbije, kao alternative Narodnoj stranci.

FAZA 4:

U dokumentu se dalje navodi medijska strategija USAID i sestrinskih organizacija u 4. fazi projekta:

Preko tri medija u Srbiji (čiji su nazivi u dokumentu precrtani crnom bojom) plasiraju se pozitivni sadržaji o Narodnom pokretu Srbije.

Daje se podrška tezi da je Narodna stranka oslabljena, a da se Aleksić ističe kao novi lider opozicije.

Drugi izvor "Blica", nepovezan sa ovim dokumentom ali upućen u zbivanja u Narodnoj stranci u to vreme, tvrdi da je rukovodstvo Narodne stranke od početka znalo da Aleksić održava kontakte s jednom osobom iz NDI. Navodno, o tome ih je informisao jedan službenik američke ambasade.

Mesec dana pre odluke Aleksića da napusti stranku Vuk Jeremić ga je na sednici Predsedništva NS sučio sa ovim saznanjem i pitao s kim se vidi iz NDI i da li je tačno da želi sa podeli stranku. Aleksić je to negirao - kaže izvor "Blica" i dodaje da su na toj sednici Predsedništva bili i drugi visoki funkcioneri Narodne stranke.

Vuk Jeremić do trenutka objavljivanja teksta nije odgovorio na pitanja "Blica" o ovoj temi

ALEKSIĆ: NOTORNE NEISTINE

Ipak, Miroslav Miki Aleksić, tadašnji potpredsednik Narodne stranke a aktuelni predsednik Narodne partije Srbije, kategorički tvrdi da navodi iz pomenutog dokumenta nisu tačni.

Ovo su notorne neistine! Nikada niko iz ovih organizacija nije sa mnom razgovarao o promeni politike, niti o izlasku iz stranke, niti bi to mogla biti tema razgovora sa mnom. Moj stav i politika NPS vezano za Kim je konzistentna i nepromenljiva od samog početka: da je ta teritorija deo Srbije i da bezbednost našeg naroda mora biti glavni prioritet svake vlasti - kaže Aleksić za "Blic".

Aleksić kaže da je o razlozima odlaska iz stranke "već više puta govorio", a da "svakako nema veze s ovim navodima".

Lično bih voleo da vidim taj dokument koji spominjete. U svakom slučaju, to je sada pitanje za Narodnu stranku, koje više nisam deo. Politika Narodnog pokreta Srbije je dosledna i tran-

CILJ UNUTAR NARODNE STRANKE JE BIO IZMENITI POLITIČKI PRAVAC PREMA KOSOVU I METOHIJI

sparentna - rekao je Aleksić.

Aleksić kategorički demantuje i da je održavao kontakt sa jednim od predstavnika NDI.

S druge strane, Vladimir Gajić, aktuelni predsednik Narodne stranke, potvrđuje saznanja o pomenutim dešavanjima na sednici Predsedništva Narodne stranke, i tvrdi da je Jeremić tada sučio sa informacijama neke članove Predsedništva.

Oni su rekli da to nije tačno. Slabljenje Narodne stranke počelo je sa Ponošom, ali je ovaj udarac bio veći jer je Aleksić samostalno vodio unutrašnju organizaciju stranke i imao je veliku pomoć NVO koje je finansirao USAID - kaže Gajić za "Blic".

Gajić tvrdi da je u to vreme Narodna stranka saradivala sa USAID oko obuke za buduće članove biračkog odbora i nastupa u medijima. Za "Blic" je ispričao jednu epizodu iz vremena kada je Aleksić još bio u Narodnoj stranci.

U martu 2023. godine sam razgovarao sa Aleksićem oko politike stranke. On je na moju konstataciju oko politike oko Kosova i Metohije konstatovao da će "sve biti kako kažu Amerikanci". Kasnije smo imali informacije iz NDI, od njihovih predavača i drugih ljudi iz ambasade SAD, da se sprema detronizacija Vuka Jeremića zbog te nacionalne politike - tvrdi Gajić. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Aktuelno

Autori: Agencije

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 719

Naslov: OD BEOGRADA DO GOLUPCA ZA SAT I 20 MINUTA

Strana: 1,3

PREDSEDNIK VUČIĆ U POSETI BRANIČEVSKOM OKRGU

Od Beograda do Golupca, novom saobraćajnicom, za sat i 20 minuta

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić izjavio je da će danas od 12 sati za saobraćaj biti otvoreno novih 32 kilometra, od auto-puta do Požarevca i od Velikog Gradišta do Golupca, a kineski izvođač radova je najavio da će cela brza saobraćajnica do Golupca, sa još oko 36 kilometara, biti završena do kraja ove godine.

AGENCIJE

Vučić je rekao da se pušta u saobraćaj 21 km od Male Krsne, odnosno od skretanja sa autoputa do Požarevca i od Velikog Gradišta do Ponikvi još 11 km.

Direktor Koridora Srbije Aleksandar Antić je rekao da ostaje da se završi još 36 kilometara, kako bi cela brza saobraćajnica bila kompletirana i da će se onda stizati od Beograda do Golupca za samo sat i 20 minuta.

Vučić je rekao da će se od Beograda do Požarevca stizati za 50 do 55 minuta.

Predstavnici kineske kompanije Shandong Hi-Speed Group su obećali predsedniku da će cela brza saobraćajnica biti završena do kraja ove godine i da će raditi vredno da to ispune.

Vučić je naglasio da će Go-

lupac i Veliko Gradište procvetati kada letnju sezonu sledeće godine dočekaju sa završenim auto-putem.

Danas se pušta u saobraćaj 21 kilometar na prvoj deonici od mosta preko reke Jezava (na drugom kilometru od naplatne stanice Požarevac) do kraja obilaznice oko Požarevca, kao i 10,85 km na trećoj deonici od početka obilaznice oko Velikog Gradišta do mesta Ponikve, što ukupno iznosi 31,85 kilometra brze saobraćajnice.

Vučić je najavio i da će najkasnije u februaru ili martu sledeće godine biti otvoren ceo Dunavski koridor.

"Danas otvaramo 32 km, a ostaje nam još 36 km koje ćemo završiti prema obećanju ljudi iz kompanije Shandong do kraja ove godine", rekao je Vučić.

Dodao je da je ponosan sam na to koliko radimo i da je zahvalan vrednim radnicima i našim kineskim prijateljima.

"Molim vas, vaša ekscelencija gospodine Li Ming, da prenesete moje najsrdačnije i najiskrenije pozdrave predsedniku Narodne Republike Kine Si Dipingu. Bez vaše podrške, bez vašeg napornog rada, iskrenog prijateljstva, mi mnoge od poslova koje u Srbiji završavamo, ne bismo mogli čak ni da započnemo", rekao je Vučić.

Tokom jučerašnje posete Braničevskom okrugu Vučić je u Malom Crniću obišao manastir Zaova, kao i fabriku „Policart“. U požarevačkoj opštini, u selu Drmno, Vučić je razgovarao sa vlasnicima Kuće meda Milošević.

Tokom posete manastiru Zaova, Vučić je najavio da će država pomoći da se odmah uradi vrtić u Malom Crniću. "Rešićemo vrtić, odmah će da dodu pare da bude urađen vrtić u Crniću, a videćemo i za vodovod i kanalizaciju i ostalo", rekao je Vučić.

Meštani su tražili od pred-

sednika da im pomogne da se izgrade lokalnim putevi, kao što je put od skretanja za Zaovu do požarevačke petlje od oko 11 kilometara. "Mislim da ćemo da uradimo, u roku od dva dana dobićete odgovor", rekao je Vučić.

Vučić je u selu Drmno kod Požarevca posetio Kuću meda "Milošević". Njega je dočeka domaćin Dejan Milošević sa porodicom. Vučića su i u Drmno dočekali građani koji su sa njim želeli da razgovaraju. Porodica Milošević se pčelarstvom bavi od 1947. godine i već četiri generacije se bave ovim poslom. Imaju 800 košnica i proizvode sve vrste meda, i da je to već dalo rezultate, jer je povećana cena meda u otkupu.

Domaćini su istakli da su

VUČIĆ: TRPELJIVOŠĆU I STRPLJENJEM NA POLITIKU NASILJA

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić poručio je juče da će odgovor na politiku nasilja biti trpeljivost i strpljenje, a onima koji ga najavljuju da nasilje nije rešenje. Vučić je, u selu Drmno tokom posete Kući meda porodice Milošević, tako odgovorio na pitanje novinara kakav će biti odgovor na politiku nasilja imajući u vidu da opozicija najavljuje ponovo upad u institucije, ovog puta u Skupštinu Novog Sada koja je zakazana za ponedeljak. "Mi moramo pokazati trpeljivost, strpljenje. Moramo da molimo ljude da shvate da nasilje nije rešenje. Ako i pored svih molbi i pored svega, ne možete to da učinite, nadležni organi će umeti da odgovore u skladu sa zakonom", rekao je Vučić.

”

Vučić je najavio i da će najkasnije u februaru ili martu sledeće godine biti otvoren ceo Dunavski koridor

”

Vučić je podsetio da je država krenula u borbu protiv falsifikata meda, i da je to već dalo rezultate

Kinezi koji rade u kostolačkoj termoelektrani veliki kupci njihovih proizvoda na šta je Vučić ministarki privrede Adrijani Mesarović sugerisao da bi trebalo da se radi na tome da se med iz Srbije plasira na kinesko tržište. Mesarovićeva je navela da će sledećeg petka zajedno sa Ministarstvom poljoprivrede biti raspisan poseban program za sve koji se bave preradom i pakovanjem meda.

"Zahteve će moći da podnesu i d.o.o. poljoprivredna gazdinstva, kako ste i vi registrovani, do 50 odsto investicije dobijate bespovratnih sredstava, a maksimalno do tri miliona dinara", rekla je ona i pozvala domaćine da i oni apliciraju za sredstva iz ovog programa.

"Znači 25.000 evra možete da dobijete od države", istakao je Vučić, a ministarka Mesarović je navela da će uzorci meda iz domaćinstva koje su danas posetili biti diplomatskom poštom poslani za Kinu, kako bi im se pomoglo u plasmanu.

Prilikom obilaska fabrike Policart u Malom Crniću Vučić je poručio da država može da pomogne proširenje proizvodnih pogona sa 30 do 50 odsto bespovratnih sredstava. Fabrika Policart bavi se proizvodnjom poliuretanskih obloga za rotacione štanc mašine, za potrebe kartonske industrije. Fabrika je 2015. godine osnovala porodica Nikolić, koja se vratila u Srbiju iz Italije.

"Imate pravo da to dobijete od nas i nemojte da se libite da to uzmete, to vam pripada. Mi smo to omogućili, ako to dajemo strancima, mnogo više volimo da damo našim ljudima", rekao je predsednik. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Aktuelno

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 152

Naslov: U NEKOLIKO GRADOVA SRBIJE PROTESTNE ŠETNJE

Strana: 3

U NEKOLIKO GRADOVA SRBIJE PROTESTNE ŠETNJE

Studenti koji su se pre dva dana iz Zrenjanina uputili ka Vršcu, u okviru akcije "Iz Banata iz inata", noć su proveli u Plandištu i juče po podne stigli u Vršac. Uz blokade saobraćaja na po 15 minuta odata je pošta stradalima u Novom Sadu u nekoliko gradova u zemlji, a u više mesta u južnoj Srbiji održali su se protesti.

Studenti tehničkih fakulteta u Beogradu blokirali su raskršnicu Kraljice Marije i Ruzveltove ulice odajući počast žrtvama pada nadstrešnice. Takođe, blokirana je bila i Glavna ulica u Zemunu.

U Novom Sadu održao se skup podrške ispred Gradske uprave za obrazovanje, „kako bi podržali nastavnike, roditelje i sve ostale građane koji

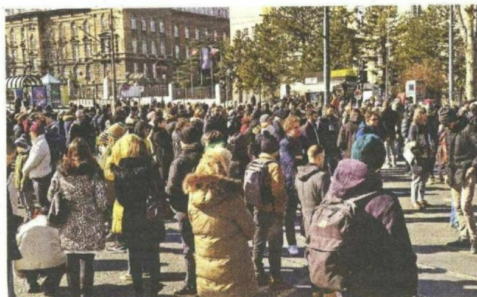

FOTO: MARKO DRAGOSAVIL

trpe pritiske, ucene i zastrašivanja zbog podrške studentskim blokadama“.

- Sve mora da stane kako bi nadležni ljudi u institucijama shvatili da moraju da rade svoj posao. Zato pozivamo sve roditelje da od 24. do 28. februara ne pošalju svoju decu u školu i tako podrže oko 25.000 novosadskih đaka koji već mesec dana ne sede u svojim klopama - poručili su organizatori.

U Beogradu, juče je deo građana opštine Palilula od 18 do 19 sati blokirao Pančevački most u znak podrške studentima, đacima i prosvetnim radnicima. U 18.15 održano je 15 minuta tišine i odata pošta stradalima u Novom Sadu, nakon čega su se predstavnici obe obale sreli i na sredini mosta i predali štafetu jedni drugima. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Aktuelno

Autori: Bojana Bogosav

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 541

Naslov: Padaju saradnici „lokalnog šerifa“ Tikića

Strana: 4

NOVA HAPŠENJA U VOJVODINI

Padaju saradnici „lokalnog šerifa“ Tikića

Po nalogu Posebnog odeljenja za suzbijanje korupcije Višeg javnog tužilaštva u Beogradu pripadnici UKP-a su u saradnji sa Poreskom policijom uhapsili još pet osumnjičenih iz istrage koja je prošle sedmice pokrenuta protiv vlasnika poljoprivrednog gazdinstva „Dragan Tikić“ iz Vršca Dragana T. kao organizatora grupe koja je različitim poreskim krivičnim delima oštetila budžet RS za više od 218 miliona, a zatim prikrivala nezakonito poreklo tako stečenog novca.

BOJANA BOGOSAV

Zbog postojanja osnova sumnje da su izvršili krivična dela pranje novca i udruživanje radi vršenja krivičnih dela uhapšeni su D. I. (1975), B. I. (1952), S. R. (1976), S. K. R. (1978) i D. S. (1978).

Osumnjičenima je određeno zadržavanje do 48 časova i oni su, uz krivičnu prijavu, privedeni nadležnom tužilaštvu, navodi se u saopštenju MUP-a.

Oni su, kako se sumnja, fiktivni vlasnici nekih od 66 poljoprivrednih gazdinstava koja su van sistema PDV i kojima je faktički upravljao Dragan T. ili članovi njegovog domaćinstva.

Podsećamo, istraga u ovom slučaju pokrenuta je zbog postojanja osnova sumnje da je Dragan T. od 1. januara 2020. do 30. septembra 2024. godine osmislio plan za vršenje krivičnih dela tako što je uz pristanak ostalih osumnjičenih, nosilaca malih poljoprivrednih gazdinstava koja nisu obveznici PDV-a, prodavao sopstvene poljoprivredne proizvode – pšenicu, kukuruz, uljani repicu, merkantilnu soju i suncokret i tako umanjio poresku obaveznu PDV-a, ujedno ostvario pravo na povraćaj PDV-a, te umanjio poresku obaveznu plaćanja poreza na prihod od samostalne

delatnosti.

DETALJNA ŠEMA PREVARE

Po nalogu Dragana T. nosioci poljoprivrednih gazdinstava izdavali su otkupne listove neistinite sadržine predstavljajući svoja gazdinstva kao prodavce i poljoprivredne proizvode kao svoje, iako je sva roba preuzimana na skladištima Dragana T.

U tome im je čemu pomogla Živanka V., zaposlena kod Dragana T., koja je potpisivala svaku otpremnicu, svesna da potpisuje otpremnice lažne sadržine i tako pomaže Dragana T. u poreskom krivičnom delu.

Imovinu, koju su pribavili kriminalnim delovanjem osumnjičeni su prenosili na Dragana T., koji je tako pribavljenu imovinu držao i proslедиvao

članovima svoje porodice, te ulagao u kupovinu različitih nepokretnosti, znajući da u trenutku prijema ista potiče iz kriminalne delatnosti, a sve u nameri da prikriva nezakonito poreklo.

Osumnjičenima se na teret stavljaju krivična dela iz Krivičnog zakonika – Udruživanje radi vršenja krivičnih dela i pranje novca, kao i poreska prevara u vezi sa porezom na dodatu vrednost u produženom trajanju i poreska prevara u vezi sa porezom na dodatu vrednost u produženom trajanju iz Zakona o poreskom postupku i administraciji u produženom trajanju.

UHAPŠENA CELA PORODICA

Podsetimo, Dragan Tikić iz Vračevog Gaja koji je označen kao „lokalni šerif“, uhapšen je 15. februara u akciji protiv korupcije. On se sumnjiči da je poreskim prevarama oštetio državni budžet.

Sa Dragonom Tikićem je uhapšeno još 15 osoba. Uhapšeni su i svi članovi Tikićeve porodice – njegova supruga, obe ćerke, kao i oba sina, potvrđeno je nezvanično za „Blic“. Kako saznajemo, njihova uloga u milionskoj prevari bila je da kontrolišu mala poljoprivredna gazdinstva, njih 66 kako bi umanjio poresku obaveznu

”

Osumnjičeni su lažno predstavljali vlasnike 66 poljoprivrednih gazdinstava van sistema PDV

PDV-a sa 15 procenata na 8 procenata. Takođe, on je ostvario i povraćaj PDV-a.

Medu uhapšenima je i ćerka Dragana Tikića, Milica (33). Milica Tikić se, prema njenim rečima, bavi driftingom, a takmičila se u Srbiji, Hrvatskoj, Sloveniji i Bugarskoj. Na Instagram profilu ima oko 22.000 pratilaca.

Organizujem proslave, bavim se ugostiteljstvom, ali i poljoprivredom. To je porodični posao i radim šta god treba. Roditelji nisu bili protiv toga da se

bavim driftingom, ali su mi rekli da moram sama da obezbedim novac – rekla je ona za jedan mediji ranije.

U njenoj biografiji navodi se da je svoju karijeru kao drift vozač započela 2013. godine.

„Veliki miljenik publike poznata po svom pink BMW-u a za ovu sezonu ima drugu ozbiljnu spravu. Svoju karijeru kao drift vozač je započela 2013, a njen najveći uspeh je 8. mesto u generalnom plasmanu“, navodi se u biografiji. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Aktuelno

Autori: Dijana Bogosav

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 1108

Naslov: GOMILA KEŠA, BESNA KOLA, VILE, STANOVI...

Strana: 1,5

POKRENUTE I FINANSIJSKE ISTRAGE

GOMILA KEŠA, BESNA KOLA, VILE, STANOVI...

- ZA SADA JE UHAPŠENO NA DESETINE OSOBA PROTIV KOJIH JE POKRENUTA I FINANSIJSKA ISTRAGA, BUDUĆI DA VEĆINA U SVOM POSEDU IMA SKUPOCENE STVARI
- UKOLIKO SE UTVRDI DA SU PREDMETI NEZAKONITO STEČENI, POSTOJI MOGUĆNOST I DA IM ONI BUDU TRAJNO ODUZETI!

EVO BEZ ČEGA BI MOGLI DA OStanU UHAPŠENI ZBOG KORUPCIJE

Gomila keša, besna kola, stanovi, skupi satovi...

Luksuzni stanovi, satovi, torbe, automobili, pa čak i apartmani u Grčkoj. Tokom akcije policije i tužilaštva širom Srbije koja za cilj ima suzbijanje korupcije, za sada, uhapšeno je na desetine osoba protiv kojih je pokrenuta i finansijska istraga, budući da većina u svom posedu ima skupocene stvari koje, kako se sumnja, nisu mogli da steknu od prijavljene zarade. Ukoliko se utvrdi da su predmeti nezakonito stečeni, postoji mogućnost i da im oni budu trajno oduzeti!

DIJANA BOGOSAV

Akcija hapšenja započeta je 12. februara kada je sa lisicama na rukama završilo 15 osoba među kojima je Milorad Grčić (55), predsednik opštine Obrenovac i bivši v.d. direktora "Elektroprivrede Srbije".

U toj akciji, uhapšen je i kontroverzni biznismen Aleksandar Papić, njegov blizak prijatelj i saradnik - Toni Apostolović, direktor Fudbalskog kluba Borac iz Lazarevca Dejan Bulatović, kojem su lisice na ruke stavljene zajedno sa suprugom, Kristinom Bulatović. Osim njih uhapšeni je bivši predsednik tog fudbalskog kluba, Ivan Marinković sa suprugom Katarinom. Takođe, uhapšen je i direktor privrednog društva "IntellSec", Milan Blagojević.

Ministarstvo unutrašnjih poslova saopštilo je da je prilikom pretresa 16 lokacija pronađena veća količina novca - dinara, evra, švajcarskih franaka i američkih dolara, skupoceni

PRILIKOM HAPŠENJA OSMUJČENE RADIMILE UGRICE KOD NJE JE PRONAĐEN UGOVOR O KUPOVINI APARTMANA U GRČKOJ

PRONAĐENA JE I VEĆA KOLIČINA NOVCA, SATOVI, NAKIT, ZLATNI DUKATI, TORBE I ORUŽJE PRILIKOM PRETRESA

satovi, nakit, zlatni dukati i torbe, komadi municije, pištolj, mač katana, dvogledi i startni pištolj.

Prema našim nezvaničnim saznanjima, novac, satovi i nakit pronađeni su i u zgradi opštine Obrenovac gde je Milorad Grčić doveden sa lisicama na rukama kako bi potpisao zapisnik o oduzetim predmetima.

U luksuznoj vili na Dedinju koja je vredna nekoliko miliona evra, a koja je u vlasništvu uhapšenog biznismena, Aleksandra Papića, pronađene su luksuzne torbe koje su zaplenjene.

"PRANJE" DEVIZA

Ozbiljnu količinu deviza, kako se sumnja, "oprao" je i predsednik Upravnog odbora za standardizaciju, Dušan Rafailović kupovinom luksuznih automobila i stanova. Navodno, Rafailović i članovi njegove porodice u vlasništvu imaju imovinu u ukupnom iznosu od 625.454 evra i 5.366.328,27 dinara.

Kod takozvanog "lokalnog šerifa" iz okoline Vrbasa, Dragana Tikića, koji je uhapšen zajedno sa još 14 osoba - među kojima su i članovi njegove porodice, policija je pronašla pušku, metke, ali i gomilu novca. Kako smo pisali, policija je tokom pretresa pronašla sef u kojem je bila gomila deviza, novčanica od 50, 100, 200 evra, ali i desetine novčanica od 2.000 dinara.

KUPOVINA APARTMANA, STANOVA, GARAJA...

Policija je lisice na ruke stavila i bivšoj direktorki Komore medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara - Radmili Ugrić. Ugrić je uhapšena zajedno sa saradnicom. Prilikom hapšenja osumnjičene Ugrić kod nje je pronađen ugovor o kupovini apartmana u Grčkoj.

Bivši sekretar Sekretarijata za poslove legalizacije objekata u Gradskoj upravi grada Beograda Nemanja Stajić, uhapšen je zajedno sa bratom i još šest osoba zbog sumnje da počinili različita krivična dela zbog koje su stekli imovinsku korist.

Novak Stajić, kako je pisao "Blic", u svom vlasništvu ima 90 stanova i čak 16 garažnih mesta.

Naime, osnovano se sumnja da je Novak zaključio ugovore o kupoprodaji ukupno 90 nelegalno otkazanih stanova u Mirijevu, Starom gradu i na Voždovcu zbog kojih je "u džep" stavio 5,432.376 evra!

S. T., tašta Novaka Stajića, inače rođenog brata Nemanje Stajića, bivšeg sekretara Sekretarijata za poslove legalizacije objekata u Gradskoj upravi Beograd, na saslušanju u Višem javnom tužilaštvu je iznela detaljnu odbranu, potvrđeno je za "Blic".

Ona je navela da joj je Novak davao direktive i naloge kako da podiže novac, a potom i instrukcije kako da kupuje nekretnine - kaže izvor "Blica".

ODLUKA VIŠEG SUDA U BEOGRADU: ODREĐEN PRITVOR BRAĆI STAJIĆ

Posebno odeljenje za suzbijanje korupcije Višeg suda u Beogradu odredilo je do 30 dana pritvor četvorici osumnjičenih u vezi sa nezakonitim legalizacijama objekata i prikrivanjem nelegalno stečene imovine, među kojima su bivši sekretar Sekretarijata za poslove legalizacije objekata u Gradskoj upravi grada Beograda Nemanja S. i njegov tadašnji zamenik Jovan K, koji je sada aktuelni rukovodilac Odeljenja za područje opštine Vračar tog Sekretarijata. Pritvor je određen Nemanji S, Ivanu K, Novaku S. i Jovanu K. zbog opasnosti od bekstva, da ne bi uticali

na svedoke, dok je Jovanu K. pritvor određen i da ne bi ponovio krivično delo, saopšteno je iz tog suda. Istim rešenjem Nikoli V. je određen kućni pritvor uz elektronski nadzor (nanogvica). Pojedini okrivljeni su na saslušanju u Višem javnom tužilaštvu u Beogradu izneli svoju odbranu, dok su se ostali branili ćutanjem. Naredbom o sprovođenju istrage obuhvaćeno je još dvoje osumnjičenih B.S. i Z.S. protiv kojih su krivične prijave podnete u redovnom postupku, kao i privredno društvo Loyal Trust doo, čiji je direktor i vlasnik Novak S, a preko kog privrednog društva su

obavljene nezakonite kupoprodaje stanova i garaža, na koji način je prikrivano nezakonito poreklo imovine. Osumnjičenima Nemanji S. i J. K. naredbom o sprovođenju istrage se na teret stavlja krivična dela Zloupotreba službenog položaja, i K. isto krivično delo u podstrekavanju, a N.V. isto krivično delo u pomaganju. I.K. se tereti i za krivično delo Pranje novca. Ostalim osumnjičenima, kao i pomenutom privrednom društvu se na teret stavlja krivično delo Pranje novca.

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Aktuelno

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 228

Naslov: ODREĐENO ZADRŽAVANJE BIVŠOJ GRADONAČELNICI NIŠA

Strana: 4

PO NALOGU VIŠEG JAVNOG TUŽILAŠTVA U NIŠU ODREĐENO ZADRŽAVANJE BIVŠOJ GRADONAČELNICI NIŠA

Više javno tužilaštvo u Nišu – Posebno odeljenje za suzbijanje korupcije naložilo je Ministarstvu unutrašnjih poslova Upravi kriminalističke policije Odeljenju za borbu protiv korupcije da zadrži do 48 sati D. S. (53) iz Niša, bivšu gradonačelnicu tog grada koja je bila i komandant Štaba za vanredne situacije Grada Niša zbog sumnje u zloupotrebu službenog položaja.

Zadržavanje je određeno i za D. N. (1981) iz Lalinca, vlasnika preduzetničke radnje Dejan Nikolić PR radnja za instalacione

radove Vodomonteri iz Lalinca, D. N. (1983) iz Lalinca, lice ovlašćeno za zastupanje i po računu preduzetničke radnje Dejan Nikolić PR radnja za instalacione radove Vodomonteri iz Lalinca, Z. S. (1960) iz Malošišta, vlasnika i odgovornih lica privrednog društva Sim puk gradnja DOO Malošište, zbog postojanja osnova sumnje da su izvršili krivično delo Zloupotreba službenog položaja iz čl. 359 KZ, navodi se u saopštenju VJT u Nišu.

Kako se navodi, postoji osnovana sumnja da su osumnjiče-

ni izvršili krivično delo na taj način što je osumnjičena D. S. iskorišćavanjem svog službenog položaja u periodu od 16. 3. 2022. do 9. 7. 2024. godine, suprotno odredbama Zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama, suprotno članu 5 Odluke o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite na teritoriji Grada Niša i suprotno odredbama Poslovnika o radu Štaba za vanredne situacije Grada Niša, angažovala PR Vodomonteri iz Lalinca i PD Sim puk gradnja DOO Malošište za izvođenje različitih građevinskih radova, uglavnom izgradnju nove vodovodne i kanalizacione mreže, na teritoriji Grada Niša primenjujući odredbe Zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama i drugih propisa po ovom Zakonu, a ne primenjujući Zakon o javnim

nabavkama.

Ona je to činila, iako se u navedenim situacijama nije radilo o vanrednim situacijama, već o investicionom održavanju, zatim proširenju vodovodne i kanalizacione mreže, izgradnji nove kanalizacione mreže upotrebljenih voda i izgradnji potporne konstrukcije, te su angažovani navedeni subjekti, po ponudama koje su dali i koje su znatno veće u odnosu na tržišne vrednosti prethodno date u predmerima i predračunima koje je izradilo JKP Naišus Niš, nakon čega su ovi subjekti ispostavili privremene i okončane situacije Gradu Nišu, po ovako uvećanim cenama, na koji način je navedenim subjektima pribavljena protivpravna imovinska korist u iznosu od 460.322.637,17 dinara, a na štetu Grada Niša, saopšteno je iz Višeg javnog tužilaštva u Nišu. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Društvo

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 41

Naslov: PLATE PROSVETARIMA PO UČINKU

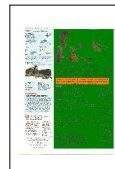
Strana: 8

Slavica Đukić Dejanović:

PLATE PROSVETARIMA PO UČINKU

Ministarka prosvete Slavica Đukić Dejanović izjavila je da će februarske plate prosvetnim radnicima koji štrajkuju biti smanjene, naglašavajući da će svakome biti plaćeno u skladu s radnim angažovanjem. "Biće plaćen svako onoliko koliko je radio", rekla je Đukić Dejanović za Radio Slobodna Evropa, i pozvala prosvetne radnike da nastave proces obrazovanja, jer su gubici nenadoknadivi. Navela je i da više od 50 odsto škola radi u punom režimu, a da su časovi skraćeni u 30 odsto škola. "U 16 odsto škola neki profesori rade pun fond, neki u režimu štrajka - 30 minuta, a neki ne rade. U pet odsto škola je potpuna obustava", istakla je Đukić Dejanović. ■

ALARMANTNO UPOZORENJE DOKTORKE NA TEŠKOĆE DECE U GOVORU

U svakom razredu polovina đaka ima problem s komunikacijom

Nedavna istraživanja pokazuju da više od polovine dece ne progovori do treće ili četvrte godine, dok sve više predškolaca ima ozbiljne probleme sa govorom i motoričkim veštinama, poput držanja olovke.

MARIJA LEKIĆ

Ova problematika postala je izuzetno zabrinjavajuća, objašnjava doktorka Silvana Punišić iz Instituta za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora. Ona upozorava da su potrebni rana intervencija i multidisciplinarni pristup, jer više od 30 odsto govornih problema ne može biti rešeno samo uz logopeda.

"Mi sve ređe susrećemo decu koja imaju problema samo sa izgovorom glasova. Crveni alarm je uključen odavno", istakla je Punišićeva gostujući na TV "Prva".

RASPROSTRANJENOST

"Već više od 20 godina govorimo da je ogroman broj dece koja ne progovaraju na vreme. Mnogi od njih ne razvijaju rečenicu ili komunikaciju ni do četvrte ili pete godine. Takođe, poslednjih desetak godina imamo skoro pandemijske razmere poremećaja iz spektra autizma,

s kojima se teško nosimo i mi i stručnjaci širom sveta", kaže Silvana Punišić.

Prema njenim rečima, procenjuje se da više od polovine dece u svakom odeljenju ima neki problem sa govorom ili komunikacijom.

"U grupicama u vrtiću često čujemo da dvoje ili troje dece imaju ovakve poteškoće. Fokus je verovatno na izgovoru glasova, ali problem je mnogo dublji", kaže Punišićeva.

Ona naglašava važnost ranog razvoja i stimulacije, ističući da problem sa govorom ne nastaje odjednom.

SIGNAL DA NEŠTO NIJE U REDU

Doktorka Silvana Punišić pojašnjava da je važno rano prepoznavanje problema kod deteta i navodi koji su to prvi simptomi koji ukazuju da nešto nije u redu sa razvojem deteta.

"Roditelji treba da obrate pažnju ako dete staro 12 meseci nije prošlo period brbljanja, nema prvu reč, ne razume elementarni govor, ne gleda rodi-

telje u lice, neutešno plače bez razloga, nema emocionalnog izraza ili ponavlja radnje koje nisu primerene uzrastu, to je alarm. Dete bi sa dve godine trebalo da ima fond od oko 300 reči i razvijenu rečenicu, a oko pete godine skoro savršen govor i gramatiku", objašnjava ona.

U tim slučajevima, roditelji bi trebalo odmah da potraže pomoć u Domu zdravlja. Naglašava i da više od 30 odsto logopedskih problema nije moguće rešiti samo uz angažman logopeda.

"Potrebno je da zdravstvene ustanove upute dete na pravo mesto za timsku obradu koja uključuje neurologa, psihologa i dečijeg psihijatra. Bez multidisciplinarnog pristupa nema rešenja. Rana intervencija mora početi pre druge godine života deteta, jer jedino tako dete ima šansu da razvije svoje potencijale do maksimuma", objasnila je Punišićeva.

KLJUČNE MERE PREVENCIJE

Ipak, ona kaže da je moguće sprečiti probleme u govoru kod deteta i to tako što ćemo najpre sa njim komunicirati.

"Moramo sa detetom da komuniciramo, da ga ne izlažemo previše elektronskim medijima i da radimo na njegovom motoričkom i senzornom razvoju. Biološki kapacitet dete dobija od roditelja, ali sredina mora da pruži stimulaciju i podršku. Veliki deo vremena moramo posvetiti razvoju deteta, jer tu leži najveći broj faktora", ističe dr Punišić. ■

”

"Ogroman broj dece ne progovaraju na vreme. Mnogi od njih ne razvijaju rečenicu ili komunikaciju ni do četvrte, pete godine"

MORAMO SA DETETOM DA KOMUNICIRAMO, DA GA NE IZLAŽEMO PREVIŠE ELEKTRONSKIM MEDIJIMA I DA RADIMO NA NJEGOVOM MOTORIČKOM I SENZORNOM RAZVOJU - OBJAŠNJAVA DR SILVANA PUNIŠIĆ

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Društvo

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

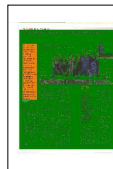
Površina: 64

Naslov: HUMANA AKCIJA MLADIH SA ZLATIBORA

Strana: 8

PREDSTAVLJENI REZULTATI PROJEKTA JAVNI DISKURS U REPUBLICI SRBIJI INSTITUTA SANU (I. DEO)

Znete li šta je anglosrpski jezik?

Da li ste nekad pomislili da ono što napišete na internetu, članak ili komentar, može da bude deo lingvističkog istraživanja i doprinese boljem razumevanju srpskog jezika? Upravo je na tome zasnovano trogodišnje naučno istraživanje u okviru projekta Javni diskurs Republike Srbije, čiji je nosilac Institut za srpski jezik SANU, a njegovi rezultati nedavno su predstavljeni u Medija centru u Beogradu.

SANJA ŽUJOVIĆ

ativnost i kreativnost jezičkih sredstava, ali i njihov potencijal da budu upotrebljeni kao moćno oružje i sredstvo u politici, diplomatiji, javnim debatama kao oruđe moći, manipulisanja, kreiranja javnog mnjenja...

Kako su rekli, "naša istraživanja težila su da pokažu kako upotrebljavamo i zloupotrebljavamo jezik u medijima i javnom prostoru, ko to čini, na koji način i sa kakvom namerom".

Šta se sve podrazumeva pod javnim diskursom? U fokusu istraživanja bio je medijski, politički i diskurs društvenih mreža. Na koji način svaki od njih boji našu stvarnost?

SVETLANA SLIJEPEČEVIĆ BJELIVUK: Javni diskurs obuhvata medijski (a zajedno s njim i politički) diskurs i diskurs društvenih mreža. Pri određivanju diskursa, važno je uzeti u obzir nekoliko kriterijuma: način na koji je određen tekst / govor plasiran (kako bi se diskurs odredio na relaciji javno-privatno), ko je autor, kreator teksta ili ko je govornik (javni akteri su svi koji imaju određene društvene uloge koje sa sobom nose i društvenu moć), ko su recipijenti (ovim se kriterijumom pokazuje kako se javni diskurs usmerava na veću publiku, dakle, teži da obuhvati što veći broj recipijenata). Kada sve ovo imamo u vidu, jasno je nam je zašto se kao glavne karakteristike diskursa javljaju potrebe za kontrolom moći, preraspodelom moći, manipulativne strategije, korišćenje stereotipa, legitimizacija i delegitimizacija moći itd. Važno

je istaci i da je manipulacija u javnom diskursu omogućena onda kada recipijenti nemaju drugi ili drugačiji izvor informisanja ili kada nemaju dovoljno znanja kako bi se suprotstavili, opovrgli i odbacili iskonstruisan tekst ili govor.

Svi ovi procesi nedvosmisleno se odražavaju na jezičko-stilski plan. Evo i nekoliko primera. Pre pandemije, talas je uglavnom bio morsk, a test je bio na trudnoću ili kontrolni zadatak, u vreme pandemije kovid prva asocijacija na reč talas postala je novi talas zaražavanja koronavirusom, a pod testom se podrazumevao samo onaj na koronavirus. Velika društvena kriza uspešla je čak i da reč pozitivni stavi u negativan kontekst. Sve ove asocijacije i sve ove reči i izraze nismo saznali čitajući knjige niti stručnu literaturu već iz medija, odnosno iz javnog diskursa prešle su u svakodnevnu upotrebu u govor običnih ljudi.

Kako smo već istakli, moć je jedna od glavnih karakteristika javnog diskursa. Društvena moć koju diskursu daju društveni akteri ogleda se u svemu što postaje javno dostupno: preko štampanih medija, televizije, digitalnih medija. Dakle, javni diskurs se menja ne samo s pojavom novih tehnologija i s naučnim napretkom, već sa svakom novom društvenom temom, kako globalnom, kriznom, poput pandemije ili ratnog stanja, tako i lokalnom. Pred kraj globalne krize zbog koronavirusa, jedna od lokalnih tema ticala se Zakona o rodnoj ravnopravnosti, pa se pojam rodno osetljivog jezika sve

“PRIMERI NEPISEMENOSTI, NISKE JEZIČKE KULTURE I JEZIČKIH GREŠAKA, TE VULGARNOG GOVORA I JEZIKA MRŽNJE U JAVNOM DISKURSU MNOGO SU PRISUTNIJI NEGO NEKADA, I TO NAJVIŠE ZBOG DOSTUPNOSTI INTERNETA”

češće počeo javljati u medijima kao predmet sporenja između zagovornika i protivnika ovog zakona. Pre nego što je zakon stupio na snagu, pojedini mediji počeli su da upotrebljavaju femininativne imenice kojima se označavaju osobe ženskog pola kao nosioci određenih funkcija, imaoći zanimanja, zvanja, titula. S ovom temom u javni diskurs ulaze novi javni akteri: pravnici i lingvisti. U vreme pandemije lekari su dobili nove uloge: i političke i javne, tako su medicinski izrazi imali snažan upliv

u javni diskurs. Ove dve teme imale su svoj susret u medijima, pa se tako dogodilo da se za dr Anu Gligić u srpskom javnom diskursu moglo naći mnogo naziva zanimanja: virusolog, virolog, virusološkinja, virološkinja, virusologinja, virologinja. Paralelno s tim, na društvenim mrežama, naročito onim kritički nastrojenim, širile su se nove reči poput karantinac, karantinka, vakciner, antivakcinaš, vakser, antivakser, kovidiot, kovid idiot itd. Mnoge od njih ostale su zabeležene u naučnim radovima i leksiografskim publikacijama kao svedočanstvo jedne epohe, jer svojim nastankom i upotrebom potvrđuju društvene, kulturne, nacionalne stereotipe, stavove i uverenja.

Šta je pokazalo najnovije istraživanje, kakvo je stanje pismenosti i jezičke kulture u Srbiji u poređenju sa ranijim istraživanjima?

MARINA NIKOLIĆ: Pracenjem pismenosti i nivoa jezičke kulture bavimo se mnogo duže od tri godine trajanja našeg projekta. Iako se u medijima, a takođe i na društvenim mrežama često može čuti da nikada nismo bili nepismeniji, to jednostavno nije tačno. Ne samo da se broj apsolutno nepismenih smanjuje (ako uporedimo popise stanovništva iz 2011. i 2022. godine, danas je tri puta manje nepismenih) nego je i funkcionalna pismenost u porastu. Ono što može zbuniti širu javnost jeste da su primeri nepismenosti, niske jezičke kulture i jezičkih

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Društvo

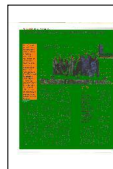
Autori: Sanja Žujović

Teme: ostalo

Naslov: Znete li šta je anglosrpski jezik?

Napomena:

Površina: 1580

Strana: 10,11

i komunikacijskih grešaka, te vulgarnog govora i jezika mržnje u javnom diskursu mnogo prisutniji nego nekada, i to najviše zbog dostupnosti interneta, korišćenja društvenih mreža, kao i pojavljivanja u medijima mnogo šireg kruga ljudi, od kojih većina, nažalost, nisu uzorni govornici.

Optimizam nam, osim rezultata popisa stanovništva, mogu opravdati i empirijska lingvistička istraživanja. Navešću rezultat samo jednog od njih. Na primer, ako pogledamo upotrebu reči dubioza, dubiozan, dubiozno, u periodu 2014–2020. zabeležen je veliki broj grešaka. Naime, govornici srpskog jezika su, na osnovu pojave koju mi lingvisti nazivamo narodna etimologija, ove reči povezivali sa rečima sličnog glasovnog sklopa. Pa su tako za nekog ko duboko razmišlja govorili da dubiozno razmišlja, za duboko posvećen rad govorili da je u pitanju dubiozan rad, pa ispada i da kada je tema duboko ozbiljna, ona je dubioza. Ovo jednostavno nije tačno. Reči dubioza, dubiozan, dubiozno znače sumnja, sumnjiv, sumnjivo. U poslednjih pet godina, međutim, ovakvih jezičkih promena mnogo je manje, što nam govori da se greške takvog tipa mogu ispraviti, a to se desilo i zahvaljujući medijima. Mnogi portali davali su jezičke savete ove vrste, a takođe brojne preporuke nalaze se na Fejsbuk grupama i profilima na Instagramu koji se bave srpskim jezikom.

Promene u jeziku uglavnom prate promene u društvu. Gde se one najviše vide?

VESNA DORDEVIĆ: Promene u društvu ogledaju se i u jeziku, svakako, i to naročito u leksičkom fondu jezika. O procesu globalizacije svedoči i leksika koju pozajmljujemo danas. U vreme kada smo bili pod turskom vladavinom, turski uticaj je bio vidljiv i snažan i na nivou jezika. Pozajmljena leksika nam, dakle, govori o aktuelnom društvenom trenutku i moći koju imaju pojedina društva. Sa tehnološkim napretkom, razvojem digitalnih tehnologija i veštačke inteligencije, te s naučnim dostignućima, prirodno se javlja potreba da novim pojmovima dodelimo i ime. Razvoj novih medija i platformi za komunikaciju doneo je novu leksiku za označavanje novih medija i njihovih korisnika (Instagram, jutuber, blogger, influencer i dr.), ali i reči i izraze kojima se imenuje ponašanje usko povezano s razvojem tehnologije i savremenih medijskih formi (digitalno nasilje, bindžovanje, bot, grumer i grumovanje, trol i trolovanje, lajkovati, fabingovanje, kenselovati i kensel kultura itd.). Na primer, tablet, ajfon, pa i mobilni telefon, predstavljaju nove uređaje, a njihovo korišćenje izrodilo je i društvenu pojavu koja se naziva fabing ili fabingovanje – često gledanje u mobilni telefon ili neki drugi sličan elektronski uređaj u toku komunikacije ili druženja.

RAZBIJAMO ZABLUDE

Da li je Jutub ili Jutub?

- Sreću se obe varijante. U britanskom engleskom izgovara se Jutub, a u američkoj varijanti engleskog jezika izgovor je Jutub. S obzirom na to da je u ovakvim slučajevima u srpskom jeziku praksa okretanje britanskom izgovoru, prednost treba dati varijanti Jutub. Takođe, podaci iz našeg korpusa pokazuju da je varijanta Jutub značajno frekventnija od varijante Jutub. Treba napomenuti i da je uobičajen izgovor ove reči sa silaznim akcentom na unutrašnjem slogu (Jutub), iako nije u skladu s akcenatskom normom srpskog jezika - kaže dr Vesna Đorđević.

Takođe, promene su vidljive u jeziku mladih. Upravo je u tzv. omladinskom žargonu, koji je veoma dinamična kategorija, vidljiv i jaz među generacijama (današnjim mladim ljudima pojedini žargonizmi koje su koristili njihove bake i deke, pa i roditelji, mogu zvučati smešno i zastarelo, odnosno bumerški). Generacija Z, tako, koristi reči karakteristične za internet kulturu i društvene mreže, a čak i način na koji pišete može odati pripadnost određenoj generaciji (da li koristite emodžije i koje emodžije koristite, da li i kako koristite interpunkcijske znakove i dr.).

Predstavite projekat, šta je obuhvatio, cilj, učesnike i glavne rezultate.

VESNA DORDEVIĆ: Projekat Javni diskurs u Republici Srbiji (akronim: PDRS) podržan je od strane Fonda za nauku Republike Srbije, u okviru programa Ideje. Nosilac ovog projekta je Institut za srpski jezik SANU, a partnerske ustanove na projektu su Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu i Filološko-umetnički fakultet Univerziteta u Kragujevcu. U realizaciji projekta, koja je trajala od januara 2022. do januara 2025. godine, učestvovalo je desetero istraživača. Glavni cilj ovog projekta, najkraće rečeno, bio je lingvistički opis javnog diskursa u Srbiji kroz istraživanja različitih jezičkih nivoa - proučavali smo akcenatske, gramatičke i leksičke osobenosti javnog diskursa, ali i načine na koje se oblikuje javno mnjenje kroz (zlo)upotrebu različitih jezičkih i komunikacionih modela. Članovi tima su svoja istraživanja predstavili naučnoj javnosti na naučnim konferencijama i u naučnim radovima, a od većih rezultata izdvajaju se tri sveske Rečnika novih reči u srpskom jeziku, priručnik Jezička kultura u srpskom javnom diskursu, veb-korpus PDRS 1.0, organizovanje nacionalne naučne konferencije i objavljivanje zbornika radova s ove konferencije. Svi ostvareni rezultati, kao i informacije o projektnim aktivnostima, mogu se naći na veb-sajtu projekta (www.javnidiskurs.rs) i na društvenim mrežama (Instagram: [pdrs_projekat](https://www.instagram.com/pdrs_projekat); Fejsbuk: Javni diskurs u Republici Srbiji).

U kojoj jezičkoj sferi se jezik najbrže menja i trpi najviše promena?

VESNA DORDEVIĆ: Leksi-

ki sloj je uvek prvi na udaru promena, pa su, očekivano, najvidljivije jezičke promene svakako u sferi leksike. Kada razmišljamo o promenama leksike, uglavnom nam prvo na pamet padnu nove reči. Nove reči u jezik ulaze pozajmljivanjem (danas najčešće iz engleskog jezika), a mogu da se tvore i na domaćem terenu iskorišćavanjem tvorbenih sredstava srpskog jezika (takva je, na primer, nova reč nanogica/nanogvica, takva je i pejorativno obojena reč preletač, koju srećemo u medijskom i političkom diskursu). Međutim, promene u leksičkom sistemu su dinamične i raznovrsne. Ako se, na primer, dešava, da neke reči koje smo koristili samo u pojedinim profesionalnim žargonima ili terminologijama počnu naširoko da se upotrebljavaju i postanu deo opšteg leksičkog fonda i svakodnevnice komunikacije. Setimo se, na primer, nedavne pandemije, kada su koronavirus i novonastale društvene okolnosti postale glavna tema u medijima, a medicinska terminologija sveprisutna (nazive virusa i bolesti, kao i druge stručne termine, svi smo upotrebljavali). Takođe, naporedo sa pojavom novih reči ide i pojava zastarivanja ili gubljenja reči (reči kao što su disketa, CD, pejdžer, govornica itd. nisu više aktuelne u svakodnevnoj komunikaciji i pitanje je da li će preživeti zub vremena). Još jedna pojava koju možemo da svrstamo u promene u leksici

“POZAJMLJENA LEKSIKA NAM GOVORI O AKTUELNOM DRUŠTVENOM TRENTUTKU I MOĆI KOJU IMAJU POJEDINA DRUŠTVA”

jeste razvijanje novih značenja već postojećih reči. Reč objava, na primer, danas označava i poruku postavljenu na diskusiju grupu na internetu ili na ličnu stranicu neke od društvenih mreža. Uočavamo iz prethodne rečenice i novo značenje reči stranica, kad kažemo mreže, često mislimo na društvene, a poruke (tekstualne i glasovne) primamo i šaljemo svaki dan putem mobilnih telefona (SMS) ili društvenih mreža.

Koliko je digitalna revolucija uticala na način komunikacije?

SLOBODAN NOVOKMET: Digitalna revolucija radikalno je promenila način komunikacije, čineći je bržom, ekonomičnijom, dostupnijom i interaktivnijom

nego ikada pre. Društvene mreže, aplikacije za razmenu poruka i video-pozivi omogućili su bržu komunikaciju koja je dovela do mnogih promena u jeziku, sve češće mešanje srpskog i engleskog jezika, koji postaje dominantan jezik ne samo društvenih mreža nego i globalne slike sveta, pa samim tim i stvaranja hibridnih jezičkih oblika, odnosno svojevrsni anglosrpski jezik. Takođe, dolazi do sve češćih skraćivanja ne samo reči nego i čitavih rečenica, korišćenja stranih i domaćih akronimskih skraćica, mešanja grafičkih i numeričkih znakova, slobodnijeg korišćenja interpunkcijskih znakova, neformalnog i neposrednijeg obraćanja ispunjenog žargonom, familijarnim jezikom, i odstupanja od norme i pravopisnih pravila, upotrebe raznih vizuelnih elemenata u pisanoj komunikaciji, emodžija, gifova, mimova i dr. koji dodaju određene slojeve emocija, značenja ili konteksta razgovoru, a neretko i humoristički efekat. Na taj način komunikacija postaje multimodalna, kombinacija slike, zvuka i pisma, prenoseći složene i kompleksne poruke u manjem obimu znakova, vremena i prostora, bivajući dinamična i adaptivna na različite situacije, teme i događaje. Ove promene u komunikaciji ne samo da oblikuju način na koji razmenjujemo informacije već i utiču na strukturu jezika, njegove funkcije i način na koji percipiramo i interpretiramo svet oko sebe.

(NASTAVIĆE SE) ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Društvo

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 430

Naslov: TRAMP KROJI MAPU SVETA PREMA LITIJUMU

Strana: 1,9

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Društvo

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 430

Naslov: TRAMP KROJI MAPU SVETA PREMA LITIJUMU

Strana: 1,9

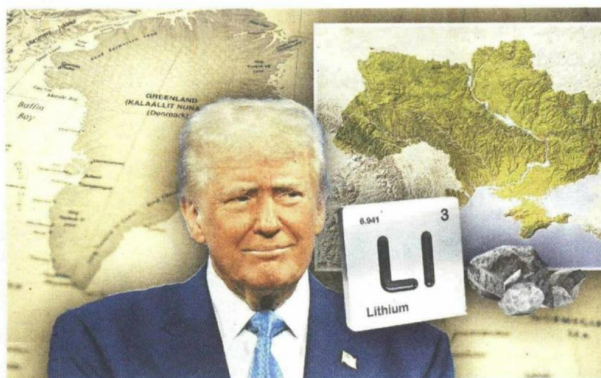
AMERIČKI POHOD NA BELO ZLATO

MAPA SVETA KAKVU TRAMP KROJI KRIJE LITIJUM

Donald Tramp izazvao je burne reakcije po povratku u Belu kuću izjavama o potrebi da SAD preuzmu kontrolu nad Grenlandom, Kanadom, a sada i Ukrajinom, odnosno onim što one imaju, a to su retki metali. Zajedničko za sve njih je belo zlato, odnosno litijum.

Na veb-stranici Geološkog zavoda Danske i Grenlanda naveden je dugački spisak dragocenih ruda i energetskog bogatstva koje ima najveće ostrvo na svetu. Među njima su plemeniti metali poput zlata i platine, osam retkih metala kao što su litijum, titanijum i retki zemni metali, energenti poput uglja i uranijuma, i drago kamenje kao što su dijamanti i rubini. Bilo je i naznaka da na ostrvu postoje velike rezerve nafte i gasa, koje uglavnom tek treba da budu istražene i eksploataisane, ali bi to moglo da se desi ubrzo s obzirom na otapanje glečera usled klimatskih

promena. Međutim, posebna vrednost Grenlanda su rezerve retkih metala koji se uglavnom koriste za proizvodnju baterija, baš poput litijuma.

Svetska banka je predvidela da će eksploatacija ovih ruda morati da se poveća pet puta do 2050. da bi se zadovoljila globalna potražnja i da su većina traženi ne samo u SAD već i u Kini.

I dok svet ubrzano prelazi na čistu energiju i električna vozila, litijum je postao jedan od najtraženijih strateških resursa.

Kanada, bogata litijumom i drugim kritičnim mineralima, sada se nalazi u centru geopolitičke

trke. SAD se već uveliko oslanjaju na Kanadu za ključne resurse – 58% američkog uvoza aluminijuma i 23% uvoza čelika dolazi iz Kanade, što je čini najvažnijim dobavljačem ovih metala za američku privredu, uključujući građevinarstvo, automobilsku industriju i vojnu opremu.

Tramp je više puta nagovestio interes za kontrolu kanadskih resursa, dok se postavlja pitanje – da li će Amerika preuzeti kanadski litijum? Kanada je, naime, jedna od najbogatijih zemalja na svetu kada je reč o kritičnim mineralima. Zemlja ima 34 kritična minerala, uključujući litijum, nikl, kobalt,

grafit, retke zemne elemente i aluminijum.

Zašto je to globalna borba? Prvo, Kina trenutno dominira globalnim tržištem litijuma i drugih kritičnih minerala. Kontrolise više od 70% svetske prerade litijuma, a poseduje i značajne rudarske operacije u Africi i Latinskoj Americi. Drugo, Kanada takođe ima nekoliko velikih projekata za vadenje litijuma, uključujući James Bay (Allkem Ltd.), kao i projekte Patriot Battery Metals i Sayona Mining, ali trenutna proizvodnja je još u ranim fazama. Prema procenama američkih geoloških istraživanja Kanadani imaju oko 3 miliona tona rezervi litijuma.

Donald Tramp ne krije da SAD žele da dobiju retke minerale iz Ukrajine u zamenu za dalju vojnu i ekonomsku podršku Kijevu u ratu protiv Rusije. Ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski potvrdio je da je privlačenje stranih investicija u ukrajinsku ekonomiju jedan od ključnih elemenata plana za pobjedu. Ukrajina ima četiri velika nalazišta litijuma – dva su pod kontrolom Rusije, a druga dva su na meti. Tramp je rešio da dode do "blaga Ukrajine" pre nego što to učini Evropa. Područje koje geolozi nazivaju "ukrajinski štiti" nalazi se u središnjem delu

zemlje. U drevnim stenama nalaze se naslage litijuma. Prema pojedinim procenama, oko 820 kvadratnih kilometara litijuma je otkriveno u Ukrajini, od čega je moguće dobiti do 500.000 tona traženog metala. Ukrajina ima četiri značajna nalazišta litijuma: Ševčenko nalazište (Donjecka oblast) – Jedno od najvećih nalazišta litijuma u Ukrajini, nalazi se u središtu žestokih borbi Rusije i Ukrajine, ali je pod kontrolom snaga Moskve.

Kruta Balka nalazište (Donjecka oblast) – Ruralno naselje u Donjecku, do početka invazije na Ukrajinu 2022. godine bilo je jedini lokalitet u Donjeckom okrugu pod delimičnom kontrolom ukrajinske vlade, ali je sada kontrolisano Moskva.

Polohivsko nalazište (Kirovogradska oblast) – Veliko ležište rude litijuma, koje se smatra jednim od najperspektivnijih za eksploataciju.

Dobra nalazište (Kirovogradska oblast) – Još jedno važno nalazište u centralnoj Ukrajini sa visokom koncentracijom litijuma.

Ove naslage se uglavnom nalaze u pegmatitima koji sadrže spodumen i od presudnog su značaja za potencijalnu ulogu Ukrajine u evropskom lancu snabdevanja. Pošto su poslednja dva nalazišta (Polohivsko i Dobra) daleko od linija fronta, Ukrajina će verovatno insistirati na ulaganjima u njihov razvoj, posebno sa interesom EU i SAD da obezbede snabdevanje litijumom van Kine. **VESNA BJELIĆ**

” Ukrajina ima najveće rezerve litijuma i titanijuma u Evropi i privlači interes SAD i Rusije

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Bez naslova

Autori: Radoš Bajić

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 777

Naslov: TREĆA SRBIJA IZMEĐU ČEKIĆA I NAKOVNJA

Strana: 6

PISMA IZ PROVINCIJE

RADOŠ BAJIĆ

TREĆA SRBIJA IZMEĐU
ČEKIĆA I NAKOVNJA

Nedelju iza nas obeležila su tri važna događaja. Posle osam godina ponovo se u prepoznatljivoj traktorskoj bundi i šuširu pojavio Radašin Raković iz sela Petlovac i izazvao pometnju na društvenim mrežama. Na hiljade fanova s oduševljenjem je pozdravilo povratak omiljenog moravskog seljaka meke duše, koji je postao arhetip nacionalnog identiteta i malog, velikog čoveka sa zemlje...

...Drugi planetarno važan događaj desio se u Rijadu, glavnom gradu Saudijske Arabije, gde su posle tri godine za isti sto seli Rusi i Amerikanci – čime su započeli razgovori o okončanju rusko-ukrajinskog krvavog rata. Svet je za trenutak odahnuo ohrabren nagoveštajem i da će nuklearne bojeve glave ipak ostati da čame u podzemnim katakombama svetskih supersila i da neće doći do trećeg svetskog rata.

I treći, veoma bitan događaj za sve kojima je Srbija domovina, koji uliva nadu da će preovladati razum, jeste sastanak predstavnika Univerziteta i ovlašćenih ministara Vlade naše Republike – o ispunjenju studentskih zahteva izraženih na protestima koji skoro tri meseca potresaju Srbiju. Kada je reč o čuvena četiri zahteva studenata koja su predložena javnosti, kao nekomе ko nije fanatični analitičar kojem ne može promaći ni dlaka u jajetu – čini mi se da je država već ispunila ili sve, ili najveći deo zahteva? I vidljivo je na kilometar da pokazuje permanentnu spremnost i kooperativnost da se uvažavaju svi razložni zahtevi studenata. Hvala Bogu da je tako, jer možemo sa najcrnjim mislima samo pretpostaviti šta bi se dogodilo da je vlast odlučila da odgovori na proteste represijom i silom? Koju gotovo po pravilu vidamo u potpuno identičnim okolnostima u mnogim gradovima evropskih zemalja koje se kunu u ljudske slobode i demokratiju.

Dakle, nakon početka dijaloga između vlasti i Univerziteta – da li je vreme da odah-

nemo? Hoće li tenzije spasti? Hoćemo li se vratiti normalnom životu? Da li je dijalog kao objektivni, realni i jedino mogući put za izlazak iz tunela u kojem smo se našli – na pomolu? Hoće li se studenti uskoro vratiti u svoje amfiteatre? Hoće li srednjoškolski sedmi u školske klupe ili će u dokonaštvu kojem su prepusteni, narko-dileri koji ih i inače vrebaju iza svakog ćoška – trljati ruke? Vreme u kojem živimo karakteriše permanentna tenzičnost, denunciranje, potkazivanje, prokazivanje i ignorisanje prava na različitost i drugačije mišljenje. Kada će sve to prestati? Kada će deobe i kopanje ponora između dve sućeljene Srbije postati prošlost? Hoće li se srpski narod ratosiljati podela, raskola, usuda i kletve koja nam diše za vrat vekovima? Ne volim što sam ovoliko surov – ali strahujem da je upravo tako...

Čini se da samo jedna godina u ne tako dalekoj srpskoj istoriji analogno podseća na vreme u kojem smo. To je 1948. godina – i rezolucija Informbiroa. Naši dedovi i pradedovi su se nalazili pred pitanjem života ili smrti kada je trebalo da se izjasne – da li su za Tita ili za Staljina? Prevedeno na današnje okolnosti – da li podržavaš studente ili vlast? Moj deda Mirko je izbegavao da izađe na put da ga neko ne bi pitao za koga je. Ali, avaj... Daleko od sela, u osami šume u koju je otišao da seče drva, video je odbeglog komunistu Dulu Gradištanca koji je bio za Staljina. Nesretni čovek koji se krio po jarugama i vododerinama dok ga je jurila Ozn, video je Mirka i zatražio mu cigaretu duvana. Kad su ga uhvatili, pod teškim batinama priznao je sa kim se sve sreo dok je bio u begu. Dedu nisu poslali na Goli otok – ali je utamničen na šest meseci strogog zatvora bez prava na posete, samo zato što nije prijavio da je video Gradištanca i dao mu cigaretu. Dakle, kao što vidimo, ima i gore? Bivalo je i gore – i može i gore.

Svako ko čita ove redove neka se zapita i sam zaključujući – imamo li pravo na treći izbor i treće mišljenje? Da li danas treća Srbija uopšte postoji? Ako postoji, da li se i ona nešto pita? Da li nju neko ferma za bilo šta? U ponoru podela u kojem se našlo srpsko društvo, u histeriji prebrojavanja ko je na čijoj strani, uz obaveznu mantru „ko nije sa nama, taj je protiv nas“ – gotovo je nezamislivo treće mišljenje. Ili si za Zvezdu ili za Partizan, ili za četnike ili za partizane. I ako

jesi, to što jesi, ne vredi ti ništa da to budeš ukoliko ne izađeš na raskršnicu i razdereš se koliko te grlo nosi. I tako položiš račun kao pred porotom. Kao u srednjem veku pred razularenom gomilom koja čeka tvoj odgovor kako bi odlučila da li da te pošalje pod giljotinu ili da ti na panju sekiram odrube glavu. Osuda, mržnja i uvrede ti ne ginu. Pod obavezno je, ili češ da sipaš vatru i pljuješ vlast ili češ mladost koja protestuje nazivati sektom i stranim plaćenicima? Sredine nema. Nije dozvoljena.

Verujem da je treća Srbija ubedljivo najbrojnija. Pritom mislim na naš narod, na običan svet, na građane i seljake na kojima počiva svaka država

Sve ovo se pitam u ime treće Srbije – koju niko ne pominje. To je Srbija koja ne protestuje, koja na Sretenje Gospodnje nije bila ni u Kragujevcu, ni u Sremskoj Mitrovici. Koja živi za svoju decu, zaobilazi blokirane saobraćajnice dok ona protestuju i trči na svoja radna mesta da zaradi koji dinar i leba i s'leba za porodicu. Koju politika zanima koliko lanjski sneg, koja ne gleda Nacionalni dnevnik na „Pinku“, niti „Dnevnik u 19“ na N1, a kamoli „Utišak nedelje“ ili „Hit tvit“... To je ona Srbija koja nema Instagram nalog, koja nije na Fejsu, koja i kad joj nije sve potamnelo uredno plaća porez, struju, vodu i ostale komunalije – koja se moli za mir i veruje da se na vlast dolazi izborima a ne prevratima. Koje ovih dana u vreme golomrazice kada može da se uđe u njive, ore i planira setvu kukuruza – jer živeti se mora. Jer ničega nema dok ne opljuneš dlanove...

Bespogovorno verujem da je treća Srbija ubedljivo najbrojnija. Pritom mislim na naš narod, na običan svet, na građane i seljake na kojima počiva svaka država. Treba poznavati kulturno, socijalno, društveno i istorijsko nasleđe našeg naroda i razumeti zbog čega je to tako. Nikada prosečan Srbini koji živi od svog rada i prehranjuje svoju porodicu nije pokazivao preveliki interes za politiku i politikanstvo. Uvek je to prepuštao drugima, intelektualnim elitama i vinovnicima društvenog života kojima je to posao – dakle, političarima. Dizao se kada mu je napadnuta sloboda i uzimao kuku i motiku samo u ratovima – u kojima smo se uvek branili.

Slododan sam da tvrdim ono što najbolje znam, pogotovu kada je reč o seljacima. Koji se, bez obzira na to što povremeno traktorima zagrade poneki put, nažalost, i danas najmanje pitaju... ■

Datum: 23.02.2025
Medij: Blic
Rubrika: Kultura
Autori: Dafina Dostanić
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 479

Naslov: Nema me u medijima jer sam im dosadan

Strana: 13

EKSKLUZIVNO ZA "BLIC" VLADO KALEMBER Nema me u medijima jer sam im dosadan

Na veliku radost fanova Vlade Kalembera i "Srebrnih krila", posle duže pauze zakazano je druženje sa beogradskom publikom 4. aprila u MTS Dvorani.

DAFINA DOSTANIĆ

Poznati jugoslovenski šmeker za "Blic" otkriva da li će biti dovoljno vremena da otpeva sve svoje hitove i zbog čega je za koncert odabrao baš ovu dvoranu u kojoj je sa "Srebrnim krilima" postavio svojevrstan rekord osamdesetih godina prošlog veka – čak 14 rasprodatih uzastopnih koncerata.

– Oduvek smo voleli tu dvoranu jer je u njoj mogao da se napravi dobar zvuk. Mi koji se bavimo ovim poslom dolazimo tamo gde nas pozovu. Zadnji put sam bio u toj dvorani na poziv mog dobrog i dugogodišnjeg prijatelja Jurice Pađena, koji je imao koncert prošle godine. Tamo sam upoznao menadžera Miru Karadžića, koji je predložio da dodemo – i evo nas.

– Pošto Miro saraduje sa tom dvoranom, bilo je logično da sviramo u njoj. Pretpostavljamo da je i publika koja će doći, kao i mi, već u godinama kada je najugodnije odslušati koncert sedeci, to je najbolji izbor, ali mi nastup nećemo odraditi sedeci. Imamo jako lepa sećanja na tu dvoranu. Kako je u to vreme bilo normalno krenuti na turneju i održati više od sto koncerata zaredom, tih 14 nam nije bio poseban napor, jer je to bio tek početak turneje – započinje razgovor za "Blic" Vlado Kalember.

Može li to danas neki muzičar da ponovi?

– Ne samo da ponovi nego i da nadmaši. To je nešto više od 20.000 ljudi, koliko stane u Beogradsku arenu, a čujem da su Arenu neki izvođači punili po nekoliko puta. Tako da ono naše i nije neki rekord.

Godinama niste imali solistički koncert u Beogradu, ali ni u Zagrebu. Zbog čega?

– Moja grupa "Srebrna krila" i ja imali smo veliku sreću da smo veoma dobro primljeni u

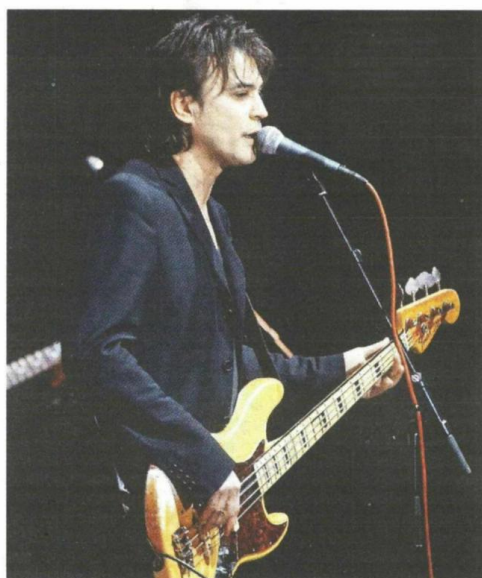

FOTO: GORAN SROJANOV

” Izbegavam TV i naslovne strane novina. Koncerti su mi draži od slikanja na televiziji ili za novine

mnogim zemljama sveta, tako da smo se malo pogubili po svetu. Bilo bi lakše nabrojati gde nismo svirali. Ako ne nastupate u Beogradu ili Zagrebu, ne znači da ne postojite, ali na neki način to tako ispadne. Interesantno je da nakon beogradskih koncerata (javili su mi da je prvi rasprodan i da se ide na još jedan) samo sedam dana kasnije imamo dva u Zagrebu.

Niste bili samo poznati u nekadašnjoj Jugoslaviji, već i u inostranstvu. U Bugarskoj su "Srebrna krila" upoređivali sa "Bitsima".

– Ne bih hteo da zvučim ne-skomrno, ali bilo je dosta izvođača koji su svojevrementom nastupali u zemljama takozvanog Istočnog bloka, ali nakon pada Berlinskog zida sve se promenilo. Nisu ih više zvali. Kod nas se dogodilo neko čudo, meni potpuno neobjašnjivo. Često kada bismo nastupali u Mađarskoj organizatori bi nam rekli da ništa ne pričamo jer nas niko ništa ne razume, nego da samo sviramo. Čudan je to osećaj. U Bugarskoj su nas zvali "Balkanski Bitlsi", ali "Bitlsi" mi nisu bili omiljeni bend, više sam voleo "Led Zepelina", "Deep Purple", grupe sa tvrdim zvukom.

Vaš sin Darijan se takođe bavi muzikom.

– Moj sin jako voli muziku i prepuna nam je kuća raznih ozvučenja i nekakve elektronike. On ide u elektrotehničku školu, ali još nije pokazao pravu volju da nešto svira. Istina, pre desetak dana je u svoju sobu odneo jednu od svojih gitara. Da li je to samo trenutni hir ili će se

nešto dogoditi – ne znam.

Uskoro se kod nas održava "Pesma za Evroviziju". Vi ste sa Izoldom Barudžijom 1984. predstavljali našu zemlju sa pesmom "Čao, amore". Da li biste voleli da se ponovo okušate na "Evroviziji"?

– Da, puno toga mi se dogodilo u životu pa i to da sam bio na "Eurosongu". Jedino što se primećuje jeste da je to u poslednje vreme postao jako važan i veliki festival. Izolda i ja smo bili u Luksemburgu, a festival se održavao u relativno maloj dvorani. Sa Izoldom, nažalost, nisam u kontaktu. Čuo sam da se udala i živi u Nemačkoj. Poslednjih godina baš i ne volim da se pojavljujem na televiziji. To je mnogo bliži medij za mlade izvođače.

Nama koji smo već dugo na estradi Jutjub je prirodni medij. Izbegavam i naslovne strane novina. Koncerti su mi draži od slikanja na televiziji ili za novine. Na televiziji je važnije biti kao duhovit, pričati o stvarima iz privatnog života. Ja sam na neki način dosadan medijski tip. Nisam se nikada napio, niti konzumirao opojna sredstva, nisam na ženu nikada podigao glas, a kamoli ruku. Nisam znao ni "normalno" da se razvedem.

Pripremate li novi projekat?

– Da, pre par dana smo snimili tri nove pesme, ali mislim da ćemo uskoro opet u studio da snimimo ceo album. Tokom korone, kada se ništa nije radilo, sedeo sam do dugo u noć za klaviirom pa se nagomilalo pesama. ■

” Moj sin jako voli muziku i prepuna nam je kuća raznih ozvučenja, i nekakve elektronike

Datum: 23.02.2025
Medij: Blic
Rubrika: Kultura
Autori: NINA DENDA
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 347

Naslov: SA SUPRUGOM RADO DELIM I ŽIVOT I KADAR

Strana: 14

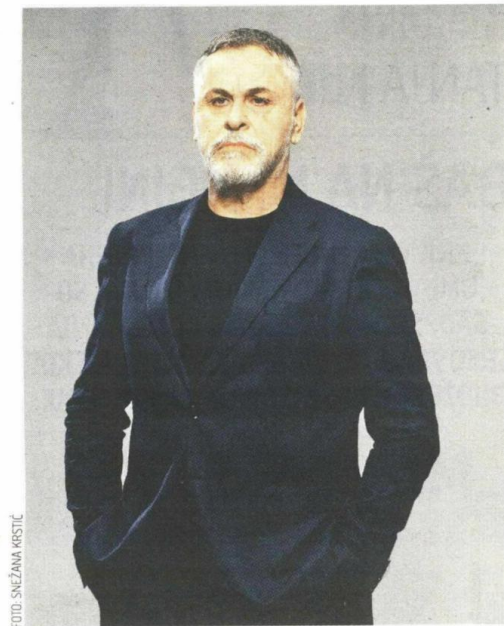

FOTO: SNEŽANA KRSTIĆ

BRANIMIR POPOVIĆ SE VRATIO U "IGRU SUDBINE"

SA SUPRUGOM RADO DELM I ŽIVOT I KADAR

Glumac je u braku sa 21 godinu mlađom koleginicom, a za "Blic" kaže da spoj privatnog i poslovnog ima samo prednosti.

Glumac Branimir Popović ponovo je deo nove sezone serije "Igra sudbine", a za "Blic" je otkrio koliko je teško deliti kadar sa suprugom, da li ga je iznenadila vest o odlasku kolega sa projekta, ali i kako gleda na svoj povratak na set.

- Naravno da mi je drago, ako glumac nešto radi, on voli da snima, da igra u pozorištu. Najgore je kada smo kod kuće, gledamo u plafon i ne znamo šta ćemo od sebe. Tek kada se upale kamere ili podigne zavesa, mi osećamo život. Krene krv da tutnji kroz nas, krene sve ono što sama gluma nosi sa sobom. To su trenuci kada mi osećamo život punim plućima. Nastavak me mnogo raduje. Sve kolege sa kojima radim su vrlo profesionalne, tačne i istinski

posvećene ovom poslu. Kod nas je disciplina fantastična, a ja volim kada je mir, red i rad i kada se zna ko šta radi - priča Branimir koji je prokomentarisao i to što su njegove kolege napustile projekat:

- Iznenadio sam se kada smo krenuli da snimamo i kada sam saznao da su kolege napustile "Igru sudbine". Žao mi je, nisam ulazio u dubinski neke razloge zašto se to desilo, ali verovatno da postoje razlozi. Međutim, novi likovi koji se pojavljuju će isto imati neku dinamiku i mislim da će biti interesantno gledaocima - rekao je Popović.

Inače, glumac je već 13 godina u srećnom braku sa 21 godinu mladom glumicom Sanjom Jovičević, sa kojom je u seriji i delio kadar, a nama je otkrio kako to izgleda kada životni partneri igraju zajedno.

- Mi smo delili kadrove i u ranijim serijama, a i u pozorištima smo nekoliko puta delili scenu. Pored toga što smo supružnici već 13 godina, navikli smo jedno na drugo kao na glumačke partnere. Sve smo se lepo složili i dogovorili. Mislim da su te scene dobre. Sanja će verovatno i dalje biti prisutna u seriji, a meni je veliko zadovoljstvo da delim sa njom i kadrove, a i život - kroz osmeh je rekao glumac i dodao:

- Do sada nisam imao prilike da sagledam mane, štaviše, to je uvek funkcionisalo fenomenalno. Lako se dogovorimo, razumemo se, znamo se. Ta osnovna postavka je vrlo jasna.

NINA DENDA ■

POSVETIO SAM SE PORODICI

Popović nam je otkrio i kako je proveo vreme tokom kog nije bio deo serije.

- Posvetili smo se više porodično jedni drugima. Bilo je druženja, putovanja, rada sa studentima, bilo je i Sofijinih problema koji su se lako rešavali. Nema tu ništa interesantno, živimo kao i ostali ljudi. Imamo svoju rutinu, radost i zadovoljstvo - rekao je Popović.

”

Sve kolege sa kojima radim su vrlo profesionalne, tačne i istinski posvećene ovom poslu. Kod nas je disciplina fantastična, a ja volim kada je mir, red i rad i kada se zna ko šta radi - priča Branimir

”

Iznenadio sam se kada smo krenuli da snimamo i kada sam saznao da su kolege napustile "Igru sudbine". Žao mi je, nisam ulazio u dubinski neke razloge zašto se to desilo, ali verovatno da postoje razlozi

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Kultura

Autori: Tanja Nježić

Teme: ostalo

Naslov: BAŠ NA MARGINI

Napomena:

Površina: 331

Strana: 13

MARGINA

TANJA NJEŽIĆ

BAŠ NA MARGINI

**KRAJEM MINULE SEDMICE BROJNA
UMETNIČKA UDRUŽENJA IZDALA SU
SAOPŠTENJE POVODOM ODUZIMANJA
SREDSTAVA OD IONAKO IZRAZITO NISKOG
BUDŽETA KOJI SE IZDVAJA ZA KULTURU...**

Mizerni procenat koji Ministarstvo kulture već decenijama dobija iz budžeta dodatno je smanjen ove godine rešenjem o prenosu u budžetsku rezervu kojim je Ministarstvu kulture oduzeto 371.575.000,00 dinara, uz blagoslov ili makar prećutno odobravanje Ministarstva kulture.

Godinama unazad budžet za kulturu počinje nulom, a posle zarez slede cifre šest ili sedam. Vrlo retko koji broj više. Ove godine je, kažu upućeni, 0,67. I sad i od tako mizernih sredstava ima se dodatno oduzeti!

„Zakonom o budžetu za 2025. godinu bilo je predviđeno da za 34 reprezentativna udruženja bude izdvojena ionako nedovoljna suma od 65 miliona dinara. Rešenjem o prenosu u budžetsku rezervu sredstva za finansiranje poverenih poslova umanjena su za 16,25 miliona dinara. Sada iznose 48,75 miliona dinara, što je iznos koji su udruženja dobijala pre epidemije kovida, a nezvanična inflacija na nivou redovnih troškova je po svoj prilici otad premašila 100 procenata, što svi građani znaju na primeru sopstvenog domaćinstva“, navodi se u saopštenju.

U potpisu su Udruženje književnika, Srpsko književno društvo, Udruženje književnih prevodilaca, Udruženje dramskih umetnika, Udruženje kompozitora, SULUV, Srpski PEN centar, Srpsko arheološko društvo, Udruženje filmskih glumaca, Udruženje naučnih i stručnih prevodilaca, ULUS, ULUPUDS, Udruženje kompozitora Vojvodine, Savez dramskih umetnika Vojvodine, Udruženje arhitekata Srbije, Udruženje muzičara džeza, zabavne i rok muzike, Bazaart, ICOM i Udruženje muzičkih umetnika i izvođača Vojvodine „Vojvodina ton“.

To, naravno, između ostalog, govori o odnosu države prema kulturi, a time i prema identitetu budući da je ona ključna za njegovo stvaranje i negovanje. I prema svojim državljanima, takode.

Treba li podsetiti, recimo, na dva markantna primera koja beleže istorijske hronike i udžbenici. Kada je britanskom premijeru Winstonu Čerčilu, tokom Drugog svetskog rata, izvesni general predložio da se određena sredstva oduzmu kulturi, slavni državnik je odgovorio: „Generale, a šta ćemo onda braniti...“.

Ne znam danas, ali pre desetak godina i u srednjoškolskim udžbenicima iz istorije je pisalo da je starogrčki vladar Perikle – u vreme svoje vladavine koja će poneti epitet „zlatno doba“ – siromašnim ljudima plaćao da idu u pozorište. Ono mu je bilo prečica od stanovnika do građanina. Takvom marginalizacijom kulture kakva je kod nas na delu država zapravo šalje poruku da nisu zavredili više od kiča, šunda, eventualno populizma.

Kultura se, naravno, ne tiče samo umetničkog stvaralaštva, ona je prevashodno pitanje načina mišljenja iako je umetnost prečica u brušenju tog načina, otvaranju vidika, prepoznavanja sporazumevanja i sa sobom i sa svim i svačim oko sebe...

Šta biva sa društvima čija vlast ne neguje kulturu? U njima na sve strane niču moćni i neprobojni, iako nevidljivi zidovi o koje se razbija svaki pokušaj razumevanja, poverenja... a postoji samo ako treba i do istrebljenja i besmisla suprotstavljeno samo za i protiv!

U pomenutom zajedničkom saopštenju umetničkih udruženja navodi se i „ovim rešenjem se ne predviđa umanjeno administrativnih troškova samog Ministarstva kulture, odnosno materijalnih troškova u koje spadaju plate, putovanja, nagrade, obnova opreme“, već da se samo ugrožava rad kulturnih poslenika.

Podsetimo, reprezentativna udruženja u kulturi, između ostalog, obavljaju sve poslove u vezi sa socijalnim statusom oko 3.000 samostalnih umetnika i stručnjaka u kulturi, koliko ih ima u Srbiji. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Magazin

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Naslov: Definisati gojaznost

Napomena:

Površina: 62

Strana: 6

Definisati gojaznost

Izveštaj svetskih stručnjaka navodi da postoji opasnost da se previše ljudi pogrešno dijagnostikuje kao gojazno, pa bi trebalo da se koristi tačnija i detaljnija definicija te bolesti, tj. da bi trebalo da se sagleda celokupno zdravlje pacijenata sa viškom telesne masti, a ne samo njihov indeks telesne mase (BMI). Inače, više od milijardu ljudi širom sveta živi sa gojaznošću, a lekovi za mršavljenje su u velikoj potražnji.

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Magazin

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Naslov: SVAKE NEDELJE POKLON

Napomena:

Površina: 223

Strana: 9

SVAKE NEDELJE POKLON

Kao što ste navikli, „Blic magazin“ vam sprema poklone. Tako će biti i u ovom broju! Ne propustite priliku da osvojite neki od naših vrednih poklon-paketa! Pišite nam na mejl magazin@ringier.rs. Naznačite koji biste poklon voleli da dobijete, pošaljite nam lične podatke (ime, prezime i kućnu adresu), a mi ćemo nagraditi najbrže. Samo će dobitnici biti obavešteni o načinu preuzimanja nagrade.

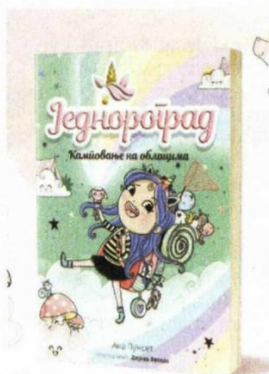
AVON KARMINI

Novi Avon Ultra karmini sa Ultra Color HD tehnologijom i 25% više pigmentacije donose upravo to – moć da redefinišete sebe svaki put kada ih nanese. Ove vibrantne boje nisu samo šminka: one su poziv na hrabrost, autentičnost i izražavanje vaše ličnosti. Zahvaljujući revolucionarnoj Ultra Color HD tehnologiji, boja se nanosi savršeno ravnomerno i postojana je tokom celog dana. Uz 25% više pigmentacije, dovoljan je jedan potez da vaša nova boja oživi i promeni način na koji se osećate. Uz novi Avon Ultra karmin, sa 25% više pigmenta i Ultra Color HD tehnologijom, svaka boja oživljava na usnama, pružajući ne samo novi izgled usnama već i priliku da bojimo svoj dan, svoje raspoloženje i svoj svet. Izaberite boju koja vas danas inspiriše i pustite je da govori umesto vas.

VULKANOVE KNJIGE

Predivna knjiga za najmlađe Jednograd: Kampovanje na oblacima iz serijala Ane Punset i čarobni svet ružičastih ilustracija će očarati sve ljubitelje jednoroga i magije. Upoznajte Klaudiju i otisnite se u najmagičnije mesto u celom univerzumu. Kampovanje na oblacima moguće je samo u Jednogradu. Ovdje su šatori postavljeni na pamučne oblake, a duga je nadohvat ruke. Ali gore u oblacima postoji i jedna misterija – odakle dolazi svetlost zvezda? Pokušaćemo da otkrijemo prateći tragove... a svaki trag je teži od prethodnog! Da li ćemo uspeti da rešimo misteriju u novoj neodoljivoj priči iz čarobnog pera Ane Punset? Posetite sajt vulkancic.rs ili omiljenu knjižaru Vulkan i uživajte u svetu magije!

DOBITNICI IZ PROŠLOG BROJA

VULKAN KNJIGE
Dragica Božinović
Luka Jovanović

AVON
Nada Radosavljević
Ana Zolotić

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Magazin

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

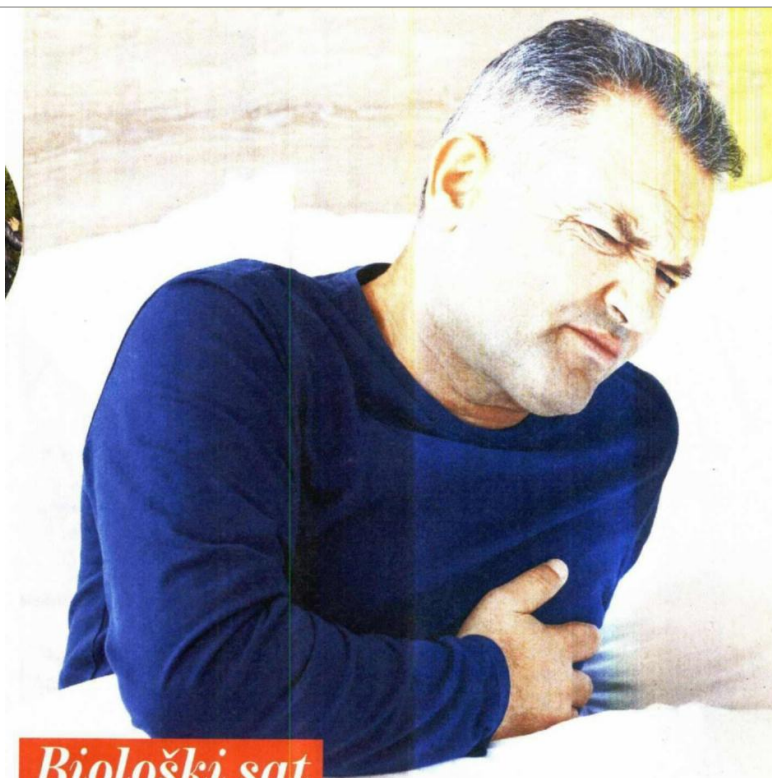
Napomena:

Površina: 713

Naslov: SRČANI UDAR UJUTRU NAJČEŠĆI I NAJOPASNIIJI

Strana: 8,9

Biološki sat

SRČANI UDAR UJUTRU NAJČEŠĆI I NAJOPASNIIJI

Čak 40 odsto srčanih udara (infarkta miokarda) događa se između šest sati ujutro i podneva. Preciznije, u prva tri sata nakon buđenja rizik za infarkt je tri puta veći, utvrdili su ranije istraživači sa Harvarda.

Osim što se najveći broj srčanih udara događa u jutarnjim satima, istraživanja pokazuju da su jutarnji srčani udari i najsmrtonosniji.

Srčani udar ili infarkt miokarda podrazumeva izumiranje srčanog mišića (miokarda) usled naglog prestanka cirkulacije kroz neku od arterija koje ishranjuju srce. Smatra se da brojni faktori povezani s

povećanom aktivnošću autonomnog nervnog sistema dovode do stezanja krvnih sudova i povećane potrošnje kiseonika u organizmu u jutarnjim satima, što uzrokuje i smanjeno snabdevanje srca kiseonikom.

Sve je više dokaza da cirkadijalni ritam (biološki ritam koji reguliše osnovne funkcije u organizmu tokom 24 sata), utiče na nekoliko kardiovaskularnih procesa poput krvnog pritiska, srčano

nog ritma i sklonosti ka srčanom udaru.

KRVNI UGRUŠCI

Naučnici smatraju da su srčani udari smrtonosniji ujutru zbog hemijske neravnoteže u telu. Naime, ujutru su veće šanse za razvoj krvnih ugrušaka, koji dodatno otežavaju cirkulaciju i samim tim povećaju rizik za nastanak infarkta miokarda.

Harvardski istraživači posebno su proučavali nivo

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Magazin

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 713

Naslov: SRČANI UDAR UJUTRU NAJČEŠĆI I NAJOPASNIJI

Strana: 8,9

FAKTORI RIZIKA

- POVIŠEN KRVNI PRITISAK (HIPERTENZIJA)
- POVIŠENE MASNOĆE U KRV
- GENETIKA
- SEĆERNA BOLEST
- STRES
- GOJAZNOST
- CIGARETE
- FIZIČKA NEAKTIVNOST

PAI-1 ćelija u telu, koje usporavaju razgradnju krvnih ugrušaka, a upravo je oko šest sati ujutru najveći nivo PAI-1 ćelija u telu. Studija sa Harvarda je pokazala da ispitanici koji su imali srčani udar između šest ujutro i podneva, ujedno su imali i veći nivo PAI-1 ćelija, u poređenju sa pacijentima koji su imali srčani udar kasnije u toku dana.

Istraživači su otkrili da oko 6:30 ujutro, cirkadijalni sistem šalje povećanu količinu PAI-1 ćelija koje blokiraju razbijanje krvnih ugrušaka. Što je više PAI-1 ćelija u krvi, to je veći rizik od krvnog ugruška koji može da dovede do srčanog udara.

Ovi nalazi pokazuju da ljudski cirkadijalni ritam ili unutrašnji sat tela, dovodi do toga da nivo proteina u krvi dosegne svoj maksimum u jutarnjim satima, nezavisno od aktivnosti pojedinca ili uticaja sredine. Zapravo je cirkadijalni sistem u velikoj meri određio PAI-1 ritam primećen tokom redovnog ciklusa spavanja, odnosno perioda budnosti - rekao je koautor studije dr Stiven Ši.

PRVI ZNACI

Profesor Predrag Mitrović, kardiolog Urgentnog centra Univerzitetskog kliničkog centra Srbije (UKCS) objasnio je nedavno za "Blic" na koje simptome bi trebalo da obratimo pažnju i potražimo pomoć stručnjaka kada je reč o srčanom udaru:

- bol u grudima sa leve strane
- bol u levom ramenu
- bol u levoj nadlaktici
- bol u leđima i između lopatica.

Te simptome treba pažljivo posmatrati, odnosno uraditi EKG i videti da se ne radi o nekom početku angine pektoris ili početku srčanog udara. Naravno, ne mora da znači, mogu to biti i drugi poremećaji mišića, i grudnog koša, ali treba biti oprezan, pogotovo u vreme značajnih temperaturnih oscilacija - naglasio je prof. dr Mitrović.

NAJVEĆI BROJ SRČANIH UDARA, ČAK 40%, DOGAĐA SE IZMEĐU ŠEST SATI UJUTRU I PODNEVA, POKAZUJU ISTRAŽIVANJA

KAKO POMOĆI

Srdan Božić iz Crvenog krsta nedavno je na TV Blic detaljno objasnio kako pomoći onima koji dožive srčani udar.

Osobu ćemo postaviti u polusedeći položaj sa blago uzdignutim nogama. U tom položaju, ukoliko je svesna, sačekaćemo dolazak Hitne pomoći. Ono što možemo da pomognemo je takođe da toj osobi damo terapiju koju koristi - ista-

kao je Božić.

Ukoliko je osoba u besvesnom stanju, treba je postaviti u bočni položaj, a ukoliko je i bez svesti i bez disanja, treba započeti KPR tehniku, koja podrazumeva naizmenično izvođenje spoljašnje masaže srca i veštačkog disanja. Evo pravilnog postupka prilikom korišćenja ove tehnike:

- Proveravamo svest osobe tako što je drmusamo za ramena i dozivamo.

- Proveravamo disanje tako što: oslobodimo disajni put, zabacimo glavu unazad, stavljamo naše uho blizu usta i nosa osobe. Provera traje 10 sekundi, tako što slušamo i osećamo da li osoba diše.

- Ako osoba ne diše, a pozvali smo Hitnu pomoć, započecemo reanimaciju - 30 kompresija i dve ventilacije.

- Reanimaciju započinjemo tako što stavimo šaku na sredinu grudi, drugu šaku preko nje i gledamo da koristimo što manje mišiće ruku i leđa, već jednu vrstu klackalice, jer je ovo proces koji može trajati dugo.

- Nakon što napravimo 30 kompresija na sredini grudi, treba uraditi i dve ventilacije.

- Ponovo zabacujemo glavu i dva udaha dajemo ovoj osobi. Znači, jedan normalan naš izdah ćemo uputiti toj osobi dva puta. Proces 30-2-30-2 treba nastaviti dok ne stigne Hitna pomoć - objasnio je Božić za TV Blic. **Milica Marković**

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Magazin

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 621

Naslov: Popodnevna dremka povoljno utiče na rad mozga

Strana: 10

M ZDRAVLJE

Saveti stručnjaka

Popodnevna dremka povoljno utiče na rad mozga

Popodnevna dremka posebno je važna za kognitivne procese i pomaže u rešavanju problema čak i kada se oni čine nerešivim. To naročito dolazi do izražaja ako dremka uključuje REM fazu spavanja, pokazuje istraživanje naučnika iz Teksasa.

Nova studija sugerise da popodnevno spavanje podstiče veštine mozga u rešavanju problema, pri čemu je posebno važna REM faza spavanja - faza u kojoj se obično živopisno sanja, a teoretski je povezana sa čuvanjem sećanja i obradom emocija.

REM (engl. Rapid Eye Movement) je faza spavanja koja se manifestuje brzim pokretima očiju, visokom aktivnošću mozga i snovima. Većina snova se javlja tokom REM faze sna, koja se često povezuje sa živopisnim sanjanjem. Tokom ove faze, svi mišići su obično opušteni - samo se oči brzo kreću.

Stručnjaci ističu da je

REM faza naročito značajna za fizički oporavak, kognitivne procese i očuvanje mentalnog zdravlja.

DVE GRUPE ISPITANIKA

Istraživači sa Teksaskog državnog univerziteta testirali su analogno rešavanje problema, gde mozak rešava probleme koristeći uspešne metode primenjene na slične probleme u prošlosti. Dakle, rešavanje problema oslanjanjem na postojeće veštine i iskustvo.

Istraživanje je pokazalo da osobe koje praktikuju popodnevnu dremku bolje rešavaju probleme. Osim toga, REM faza spavanja može da ima ključnu ulogu u najboljem korišćenju prošlih iskustava, uspostavljanjem i jačanjem asocijacija koje nisu odmah očigledne tokom budnog stanja.

Trenutni rezultati pokazuju da, kada se problem čini nerešivim, popodnevna dremka može da bude korisna, posebno ako spavanje uključuje REM fazu sna - pišu istraživači u svom objavljenom radu.

U istraživanju je učestvovalo 58 učesnika, kojima je prikazan niz problema praćenih njihovim rešenjima. Zatim im je predstavljen još jedan skup sličnih problema, pri čemu kod drugog seta problema nije bilo priloženih rešenja, ali su zagonetke mogle da se reše na osnovu istih mentalnih procesa kao i kod prve grupe pitanja.

Potom je napravljena

**Više
REM sna
povezano je
sa boljim rešavanjem problema**

dvočasovna pauza između ove dve grupe seta problema, tokom koje je 28 volontera spavalo 110 minuta, dok je ostalih 30 ispitanika zamoljeno da ostanu budni. Ispitanicima u grupi koja je spavala je kvantifikovana REM faza sna, pomoću elektroencefalografije (EEG) - metode kojom se registruje električna aktivnost mozga uz pomoć elektroda.

Posle pauze, eksperiment je nastavljen te su svi učesnici imali priliku ponovo da pogledaju probleme iz drugog seta koje nisu uspeali da reše.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Utvrđeno je da su ispitanici koji su dremali bili bolji u rešavanju problema koja su ih prvi put zbunila, a količina REM sna koju su imali bila je povezana sa verovatnoćom rešavanja ovih problema. Naime, više REM sna bilo je povezano sa boljim rešavanjem problema, čak i u situacijama kada su ispitanici iz obe grupe postizali sličan rezultat u rešavanju problema

pre pauze.

Takođe, ispitanici koji su dremali su bili bolji od grupe koja je bila budna, u uočavanju sličnosti između problema u prvom i drugom setu.

Ovi rezultati ukazuju na to da san poboljšava sposobnost rešavanja ciljnih problema koji u prvi mah ne mogu da se reše. Takođe, naši nalazi sugerisu da REM faza spavanja poboljšava upotrebu analognog prenosa, naglašavajući zajedničke karakteristike između izvornih i ciljnih problema koji su bili neprimeteni pre spavanja - pišu istraživači.

Rezultati ovog istraživanja se takođe poklapaju sa prethodnim istraživanjima koja pokazuju da je san povezan sa boljim kreativnim veštinama rešavanja problema i boljom mentalnom agilnošću u različitim oblastima.

Što se tiče faktora REM spavanja, istraživači smatraju da način na koji nam ova faza spavanja pomaže da povežemo nova sećanja sa starijim, može da ima prednosti kod zadataka gde je potrebno da se osoba priseti postojećih veština i iskustava.

Naša studija pokazuje da možemo da postanemo bolji u rešavanju problema nakon dremke. REM faza spavanja je neophodna da olakša rešavanje problema kada je potrebna aktivna rekombinacija elemenata problema, kao što se dešava tokom kreativnog rešavanja problema - zaključuju istraživači.

Istraživanje je objavljeno u časopisu "Journal of Sleep Research".

(Science alert)

**REM JE FAZA SPAVANJA KOJA SE
MANIFESTUJE BRZIM POKRETIMA OČIJU,
VISOKOM AKTIVNOŠĆU MOZGA I SNOVIMA**

10. februar 2025.

SAVETI STILISTE

Reserved,
7.999
dinara

Mango,
5.490
dinara

Bershka,
1.690
dinara

Retro poslovne cipele u novom ruhu

Ako ste ljubitelj visokih potpetica, ali pritom ne volite da se odričete udobnosti i komfora, ovaj trend će vas obradovati. U tekućoj sezoni najaktuelniji model obuće biće poslovne cipele inspirisane retro stilom, ali u osavremenjenom ruhu. Većina cipela ovog stila ima stabilnu, blok petu, što ih čini idealnim izborom za svakodnevne obaveze i posao. Takođe, odlikuje ih specifična estetika, pomalo staromodna i muškobanjasta u isto vreme, zbog čega su se ovi modeli često ranije pogrdno nazivali „cipela-ma za tetke“. No, ovih dana je baš ovakva estetika poželjna, šik i trendi, a današnji modeli su svakako oplemenjeni urbanim dizajnom, zanimljivim detaljima i modernim bojama. Poslovni kompleti, ali i kombinacija farmerki i košulja i sakoa, idealan su par za ove cipele.

Piše: Stefana Pavlović

Zara,
4.990
dinara

Reserved,
3.799
dinara

Zara,
4.590
dinara

Stradivarius,
3.990 dinara

Pull&Bear,
3.990
dinara

Mango,
5.490
dinara

Zara,
5.990
dinara

MUŠKA BOKVICA (*Plantago lanceolata* L.)

Lek iz drevnih vremena

Muška bokvica raste u gotovo čitavoj Evropi, severnoj i srednjoj Aziji, Iranu, a kao adventivna biljka u mnogim zemljama Severne Afrike, Severne Amerike, u Brazilu, Čileu, Cejlonu, Australiji, Novom Zelandu. Na Balkanskom poluostrvu i u Srbiji je široko rasprostranjena. U narodu je poznata pod mnoštvom naziva kao što su muška bokvica, uskolista bokvica, bokvica, itd.

Iako je ova biljka poznata u celom svetu kao korovska vrsta, ipak se zbog svojih lekovitih svojstava sve više privodi kulturi. Farmaceutska industrija koja koristi mušku bokvicu radi i na stvaranju novih genetskih potencijala sa željenim sastavom aktivnih materija.

SVETLOST I TOPLOTA

Nema posebnih zahteva prema tipovima zemljišta, a raste takođe, u širokom spektru klimatskih uslova, sve do 1.800 metara nadmorske visine. Bokvica traži puno svetlosti i toplote. U zimskom periodu podnosi temperature ispod nule. Samoniklo se razvija na sunčanim livadama i propusnim peskovitim zemljištima. Ne odgovaraju joj teška i vlažna zemljišta. Za gaje-

PIŠE

DR MARKO LJ.
NESTOROVIĆ,
BEOGRAD -
MIRIJEVO

nje zahteva srednje laka, plodna zemljišta s dovoljno vlage.

Muška bokvica se nalazi među onim biljnim vrstama koje su se od najranijih dana koristile u lekovite svrhe. Pretpostavlja se da je prva njena primena u lečenju bila tada kada čovek još nije ni bio svestan takve njene vrednosti, kada ju je stavio na povredeno mesto u nameri da stezanjem i prekrivanjem zaustavi krv. Tom prilikom se verovatno uspešno i više od toga, jer je krvarenje prestalo, a ozle-

MUŠKA BOKVICA SE NALAZI MEĐU ONIM
BILJNIM VRSTAMA KOJE SU SE OD NAJRANIJIH
DANA KORISTILE U LEKOVITE SVRHE

da je brzo i bez komplikacije zarasla.

Muška bokvica je višegodišnja zeljasta biljka sa kratkim vertikalnim rizomom i sa nekoliko uspravnih stabljika. Stabljike su jednostavne, nerazgranate, bez listova, visine od 10 do 50 cm. Listovi su u prizemnoj rozeti. Stabljika se završava neuglednim, sitnim cvetovima, zbijenim u glavičaste ili cilindrične klasolike cvasti. Plod je dvosemena čaura. Cveta od aprila do septembra meseca.

TANINSKA BILJKA

Muška bokvica je kosmopolit, a najčešće se javlja u umerenom i hladnijem pojasu, jer ima umerene potrebe za toplotom i vlagom. Razvija se na zemljištima neutralne reakcije i srednje bogatim mineralnim materijama. Sreće se na suvim livadama, pored puteva, u bašta-

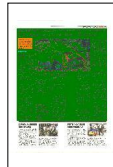
ma, kraj kuća, po njivama, na peskovitim mestima, na prisojnim položajima, na pržinama, po krševima, na otvorenim suvim mestima. U planinama sreće se do 2.000 metara nadmorske visine, pa i preko toga. Stanovnik je livadsko-pašnjačkih i ruderalno-korovskih zajednica. Čest je korov u detelištima, travnjacima i zapuštenim terenima. Nalazi se i na većim nadmorskim visinama.

Muška bokvica pripada grupi taninskih biljaka, a sadrži i iridoidne glikozide, najvažniji je aukubin (0,3-2,5%), katalpol (0,3-1,1%) i asperulozid. Sadrži oko 6,5% sluzi, tanine, fenolne kiseline, flavonoide (apigenin, luteolin, skutelarin), kumarin eskuletin, mineralne materije (cink, kalijum), više od 1% silicijumove kiseline, saponine, kojima se pripisuje hemolitičko delovanje. Droga

Plantaginis lanceolatae herba nije oficinalna, ali se u fitoterapijskoj praksi i danas mnogo koristi, najčešće kao ekspektorans, diuretik i antimikrobno sredstvo. Interno se koristi kod katara respiratornog trakta i upale sluzokože usta i grla. Spolja kod zapaljenjskih reakcija na koži i ozleda. U narodnoj medicini koristi se isceden sok iz svežeg lista. Svež sok biljke ima baktericidna i bakteriostatična delovanja. Novija istraživanja ukazuju na antispazmolitično delovanje.

Termičkom obradom droge znatno se smanjuju lekovita svojstva, pa je zbog toga, u svim prilikama koje to dozvoljavaju, treba koristiti svežu.

Listovi se beru od maja pa do prvih mrazeva, sukcesivno svakih 5-7 dana pred samo cvetanje, kada se cvetovi u donjem delu klase otvore.

Naslov: Četiri opcije na stolu za izbore u Nemačkoj

Strana: 7

FRIDRIH MERC FAVORIT ZA KANCELARA, KRAJNJE DESNIČARSKI AfD NA DRUGOM MESTU PO ANKETAMA Četiri opcije na stolu za izbore u Nemačkoj

Parlamentarni izbori u Nemačkoj održavaju se danas, a uloji su veći nego ikad pre.

ANĐELA KRSTOVIĆ

Postoji jedna karakteristika nemačkih izbora: iako je lider koalicije CDU/CSU Fridrih Merc veliki favorit da postane kancelar, njega čeka nervozna izborna noć iz samo jednog razloga – potencijalnih koalicija. Kako sada stvari stoje, na stolu su četiri opcije, dok najmoćnijoj zemlji Evrope preti velika opasnost – ekstremna desnica AfD.

Ako želi da ima jaku vlast, Merc mora da bude u stanju da formira koaliciju sa kojom može da radi. Ovo zahteva da manje nemačke stranke trpe, a da neke trpe toliko da neće biti ni zastupljene u parlamentu.

MERCOVA VLADAVINA ZAVISI OD KOALICIJE

Merc je bio prilično iskren po pitanju idealnog scenarija: njegova Hrišćansko-demokratska unija (CDU) desnog centra mora da prođe "toliko dobro na izborima da joj je potreban samo jedan koalicioni partner, definitivno ne dva".

– Želim strateški da osiguram da imamo najmanje dve opcije, ali da nam je potrebna samo jedna – rekao je on tokom predizborne debate.

Među opcijama za koalicione partnere su: Socijaldemokrate (SPD) i Zeleni. Naravno, politika retko funkcioniše tako jednostavno.

Za početak, iako CDU i njena bavorska sestrinska Hrišćansko-socijalna unija (CSU), imaju najbolje rezultate u istraživanjima javnog mnjenja, možda im ne ide onako kako su zamislili.

– Veliko je pitanje zašto CDU ne dobija veću podršku. Trideset posto nije mnogo za CDU – rekao je Robert Grim, direktor za

politiku i društvena istraživanja u anketnoj kompaniji Ipsos u Nemačkoj.

Sa druge strane, Mercov uspeh ne zavisi samo od učinka njegove stranke, pa čak ni od učinka krajnje desničarske Alternative za Nemačku (AfD), koja je trenutno druga u anketama, ali su je glavne stranke u zemlji isključile kao koalicionog partnera. Umnogome zavisi od toga koliko manjih partija će ući u Bundestag. Što manje partija uđe u parlament, to bolje za Merca i formiranje koalicije.

Kako će CDU, AfD, SPD i Zeleni sigurno ući u parlament,

tri stranke se bore za opstanak: Levica, Savez Sara Vagenkneht (BSV) i Slobodna demokratska partija (FDP). Ako ne uspeju da pređu cenzus od pet odsto, njihova mesta u Bundestagu će biti raspoređena proporcionalno među strankama koje ga pređu, što će ojačati buduću vladajuću koaliciju. U izbornoj noći, dakle, Mercovom timu nije potrebna samo pobeda CDU/CSU, već i politička smrt Levice, BSV i FDP.

ODLUČUJUĆE IZBORNE JEDINICE

Na dan izbora, Nemci mogu da daju dva glasa: jedan za stranku i jedan za kandidata u svojoj izbornoj jedinici.

Ako neka stranka dobije najmanje pet odsto stranačkih glasova, ušla je u Bundestag. Ako padne ispod granice od pet odsto, ali osvoji tri direktna mandata, dobija pravo na deo poslaničkih mesta. Ta rupa u zakonu je spasila Levicu 2021. godine, kada je pala za 0,1 procentni poen ispod granice od pet procenata, ali je prošla zahvaljujući tri mandata u izbornim jedinicama koje je osvojila. Uprkos istorijskim uspesima, posebno u bivšoj Istočnoj Nemačkoj, popularnost Levice je opala.

ZAVADI PA VLADAJ

U razvoju koji bi mogao da pomogne Mercu, biračko telo Levice je donekle prešlo u Savez Sara Vagenkneht (BSV), koji bi i sam mogao da se bori da dostigne izborni prag. To je prvi put da je stranka naklonjena Rusiji, koja se odvojila od Levice krajem 2023. godine, ušla u trku za osvajanje mesta u Bundestagu.

Ovaj savez je postao bitan igrač 2024. godine, osvojivši šest mesta u Evropskom parlamentu i dvocifren udeo glasova na tri državna izbora.

Nedavne ankete pokazuju da BSV ima podršku od pet procenata, što znači da je opasno blizu neuspeha. U sred izvesnog "razočaranja" strankom, pristalice Levice koje su u početku podržavale BSV, možda se sada vraćaju na tradicionalniju stranku krajnje levice.

NA GRANICI LJUBAVI I MRŽNJE

Politički gledano, FDP Kristijana Lindnera mogao je biti Mercov omiljeni koalicioni partner, samo da je bio dovoljno jak da postigne bolji rezultat.

Na prošlim izborima, CDU/CSU i FDP su saradivali kako bi ohrabрили birače da podelu svoje glasačke listiće. Ali ovoga puta,

Lindner i Merc su ulazili u sve žešće okršaje u pokušaju da prikupe neodlučne konzervativne glasače. Istraživanje Ipsosa ukazuje na to da bi Liberali mogli da izgube značajan deo svojih glasova u korist Mercovih konzervativaca, čime bi mu verovatno dali koaliciju koju želi.

Merc je upozorio da bi glas za FDP na kraju bio izgubljen glas. Ako stranka dobije četiri odsto glasova, rekao je on, "to je četiri odsto glasova previše za FDP, a četiri odsto manje za CDU/CSU". Uprkos svemu, situacija izgleda obećavajuće za Merca.

Slično kao nadobudni BSV, Liberali nemaju pravih kandidata za direktan mandat. Poslednji put su osvojili prvi glas u izbornoj jedinici 1990. godine i ta izborna jedinica više ne postoji.

NA STOLU 4 OPCJE ZA KOALICIJU

Ankete kažu da trenutna situacija izgleda ovako: CDU/CSU 30%, AfD 22%, SPD 17%, Zeleni 13%.

Posle izbora najverovatnije koalicije su:

- Velika koalicija ili GroKo: Savez desnog i levog centra, odnosno CDU/CSU i SPD. Ova koalicija je četiri puta bila na vlasti u Nemačkoj od 1949. godine, a čak tri puta pod bivšom kancelarkom Angelom Merkel.

- Koalicija Kivi: Savez CDU/CSU i Zelenih. Zove se Kivi jer je crna boja konzervativaca, ali je neizvesno da li će ove dve partije imati većinu. Iako dele neke spoljopolitičke stavove, kao što je potreba za pružanjem odlučnije podrške Ukrajini, oni su veoma udaljeni u pogledu unutrašnje politike, a posebno migracije.

- Koalicija Kenija: CDU/CSU, SPD i Zeleni. Ovo je već tropartijski savez, što Merc pokušava da izbegne. Zove se Kenija jer boje stranaka odgovaraju bojama kenijske zastave.

- Koalicija Nemačka: CDU/CSU, SPD, FDP. Ime je dobila jer boje stranaka odgovaraju bojama nemačke zastave. Problem je u tome što se ne zna da li će FDP uopšte preći cenzus, a i ta stranka je u ratu sa Šolcovim SPD-om. ■

”

MERC JE IZRIČIT DA SA KRAJNJOM DESNICOM NE ŽELI BUDUĆU KOALICIJU, ŠTO AfD PONOVO OSTAVLJA U OPOZICIJI

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika Planeta

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 75

Naslov: HAMAS OSLOBODIO ŠEST TALACA

Strana: 7

HAMAS OSLOBODIO ŠEST TALACA

Hamas je u subotu oslobodio šest izraelskih talaca iz Pojasa Gaze, koji su među poslednjim živim zarobljenicima koji su trebali da budu pušteni u okviru prve faze krhkog sporazuma o prekidu vatre.

Tal Šoham, Avera Mengistu, Omer Šem Tov, Elija Koen, Omer Venkert i Hišam al-Sajed predati su Crvenom krstu u Pojasu Gaze, nakon čega su prebačeni u Izrael. Javne ceremonije predaje talaca održane su u prisustvu naoružanih pripadnika Hamasa i brojnih stanovnika Pojasa Gaze. U petak je u Izrael vraćeno telo Širi Bibas,

majci dvoje dece koja je ubijena zajedno sa njima u zatočeništvu, nakon što je saopšteno da telo koje je predato u četvrtak nije njeno. Hamas je saopštio da su ostaci Bibas po svoj prilici izmešani sa ostacima drugih ljudi koji su pokupljeni iz ruševina. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

Rubrika: Planeta

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 79

Naslov: PRITISAK NA KIJEV ZBOG MINERALA

Strana: 7

PRITISAK NA KIJEV ZBOG MINERALA

Američki pregovarači izvršili su pritisak na zvanični Kijev da omogući SAD pristup kritičnim mineralima u Ukrajini uz pretnju da će im biti uskraćen pristup Starlink satelitskom internetu, potvrdila su tri izvora upoznata sa situacijom, prenosi Rojters.

Pristup Ukrajine komunikacionom sistemu Starlink u vlasništvu Ilona Maska koji pruža ključnu internet konekciju ratom pogođenoj Ukrajini i njenoj vojsci bio je tema nedavnog razgovora američkih i ukrajinskih zvaničnika nakon što je ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski odbio predlog američkog ministra

finansija Skota Besenta u vezi sa eksploatacijom mineralnih resursa.

Tokom sastanka Kelog-Zelenski, Ukrajini je predloženo da se suočava sa neposrednim isključenjem Starlink usluge ako ne prihvati dogovor o kritičnim mineralnim resursima. ■

Datum: 23.02.2025

Medij: Blic

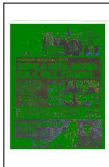
Rubrika: Naslovna

Autori: Redakcija

Teme: ostalo

Napomena:

Površina: 841

Naslov: Blic

Strana: 1

EU: 3.8 EUR, MK: 4.5 DEN, CH: 5.5 CHF, GR: 1.20 EUR, CRO: 7.11, SLO: 0.9 EUR, CG: 0.8 EUR, NL: 2.0 EUR

NEDELJE

23. FEBRUAR 2025. GODINA

BR. 10.039

80
DINARA

OD DANAS U FUNKCIJI
NOVA SAOBRAĆAJNICA

OD BEOGRADA
DO GOLUPCA ZA
SAT I 20 MINUTA

POHOD NA
BELO ZLATO
TRAMP KROJI
MAPU SVETA
PREMA
LITIJUMU

POKRENUTE I FINANSIJSKE ISTRAGE

GOMILA KEŠA, BESNA KOLA, VILE, STANOVİ...

- ZA SADA JE UHAPŠENO NA DESETINE OSOBA PROTIV KOJIH JE POKRENUTA I FINANSIJSKA ISTRAGA, BUDUĆI DA VEĆINA U SVOM POSEDU IMA SKUPOCENE STVARI
- UKOLIKO SE UTVRDI DA SU PREDMETI NEZAKONITO STEČENI, POSTOJI MOGUĆNOST I DA IM ONI BUDU TRAJNO ODUZETI!

KAKO JE POCEPANA NARODNA STRANKA
POČELO OD USAID-a, A
PUKLO NA PITANJU KOSOVA

DERBI 175. BEZ POBEDNIKA
PARTIZAN ODOLEO
NA „MARAKANI“

BALKANSKOM ULICOM

sa Vesnom Dedić

Gost: MARKO VASILJEVIĆ

DANAS
16:00

BLIC TV

ITIS
kanal 117

*supermova
kanal 17

m:SAT
kanal 17

Yettel.
kanal 10

ORION
kanal 19

SAT-TRAKT
kanal 17

